

Koppánymonostori

Kalendárium

**Az ÉLETTÉR Közösség- és Településfejlesztő Egyesület kalendárium
Koppánymonostor 1998.**

Készült a Bábolna Rt. Nyomdaüzeme,
Komárom Város Képviselő-testülete
Sport, Közművelődési és Idegenforgalmi Bizottsága,
és Pőcze József támogatásával.

Írásukkal, gyűjtőmunkájukkal a kiadvány megjelenését segítették:

Agócs Jánosné
Barassó Péter
Barta Zsanett
Bedecs Józsefné
Harsányi Józsefné
Hegedűs Béla
Körösi Istvánné
Monostori Éva

Monostori János
Oplaznik Gabriella
Sándor Gyula
Sándor Gyuláné
Szabó János
Szamaránszki Erzsébet
Tóth Imre
és még sokan mások.

Köszönjük munkájukat !

A szerkesztés lezárult : 1998. augusztus 16.

Felelős szerkesztő: Monostori Éva

Felelős kiadó:

ÉLETTÉR Közösség- és Településfejlesztő Egyesület, Oplaznik Gabriella

Készült a Bábolna Rt. Nyomda üzemében.

*„Azért vagyunk a világban,
hogy valahol otthon legyünk benne.”*

(Tamási Áron)

Tisztelt Vendégünk, Kedves Olvasó !

Nagy örömmel nyújtjuk át Önnek ezt a kiadványt, amely arra hívott, hogy Monostor múltját, természeti, kulturális és történeti értékeit, napjaink aktuális információit valamint lehetőségeit bemutassa.

Reményeink szerint egy hasznos és hiánypótló ismertetőt tart a kezében.

Hasznos azért, mert ebben a kiadványban megpróbáltuk bemutatni Önnek azt a közel 1.500 embernek otthont adó települést, amely múltjának és jelenének színtere és az idelátogató számára közel hozza az itt élő embereket.

Felvallantva néhány jellegzetes vonását, ismertető néhány történetét, érthetőbbé válik mindaz, ami a mi számunkra mindennapos, de alkalmat ad az örömök, az ünnepek forrásából való merítésre is.

A mai ember számára olyan többlet információt is hordoz, amely a régi kalendáriumok hasznosságát kölcsönzi, mert általa található meg a településünkön munkálkodó ember.

Kiadványunk nem teljes egész, s nem is törekedtünk arra, hogy mindezt bemutassunk.

Célunk egy folyamat elindítása volt, mely kedvező fogadtatás hatására kiinduló pontként szolgálhat, s folytatást kíván.

Írásainkat, gyűjteményeinket és munkánkat adtuk ahhoz, hogy ez a kis könyvecske létrejöhessen, melynek teljes bevételét a monostori kápolna felújítására ajánlottuk fel.

Örömmel látjuk, hogy Ön is hozzájárult e nemes célhoz, azzal, hogy megvásárolta ezt a példányt.

Monostori Éva

„Komárom városa szőke Duna mentén
Aranyosnak látszik minden naplementén.
Pedig sokszor borult sötét balsors szárnya
Komárom városra, komáromi várra...”

(A Komáromi Kalendárium egyik borítékverse)

Komárom története dióhéjban

Ősi település, hiszen időszámításunk első négy évszázadában a római birodalom egyik nagy erőssége. Brigetio (Briga kelta szó: magaslatot, erődöt jelent) a Vág-Duna torkolatával átellenben a mai Komárom területének keleti felén épült.

Három főbb településcsoportja volt :

- a légióstábor,
- a katonaváros és
- a polgárváros.

A III. század elején emelkedett városi rangra, s több császár is megfordult falai között. A megmentett faragott és feliratos köemlékekből gazdag gyűjtemény található a Klapka Múzeum kőtárában.

Őseink a IX. század végén vették birtokukba a Kárpátmedencét. A Vág-Duna torkolata körüli nagy területet - Anonymus szerint - Ketel vezér kapta jó szolgálataiért. Az ő fia, Alaptoma itt építette az első komáromi földvárat, melyet később Szent István az első vármezők egyikének székhelyévé tett.

1241-re már olyan erős és nagy volt, hogy az ország tekintélyes részét feldúló tatárok nem tudták bevenni.

Komárom, Mátyás király alatt élte talán a legboldogabb időszakát. A tehetséges uralkodó gyakran és szívesen tartózkodott itt.

Erős falain kívül a Duna és a Vág-Duna széles tükre is védte, melyeken fürge hadihajóikon éjjel-nappal a rettenthetetlen *naszádosok* őrködtek.

A vár számtalan ostromot élt át, a legnagyobbat 1594-ben, amikor Szinán basa százezres seregével egy hónapon át támadta, elfoglalni azonbanba török sem tudta.

A Duna déli partjának települései - Rév-Komárom, Katapán monostora és Szőny - a háborús események következtében eltűntek a föld színéről.

A kuruc háborúkat Komárom ostrom nélkül vészelte át.

A békés időszakot egy-egy természeti csapás, tűzvész, árvíz vagy földrengés zavarta meg. Az 1763. évi földrengés majdnem az egész várost romba döntötte.

A napóleoni háborúk idején a császári udvar egy ideig városunkba talált menedéket. I. Ferenc osztrák császár és magyar király ekkor rendelte el, hogy ide 200.000 katona befogadására alkalmas erődítményt kell építeni. A hatalmas munka azonnal elkezdődött és 1877-ig tartott.

Komárom eseményekben gazdag múltjának legragyogóbb fejezete az 1848-1849. évi forradalom és szabadságharc ideje volt.

A komáromi sereg diadalmas csatái, kiváló harci szelleme, az erődrendszer erős falai és a teli raktárak, arról győzték meg az ellenséget, hogy ostrommal nem lehet bevenni, ezért a békés megegyezést választotta. A vár átadásáról szóló megállapodást 1849 szeptember 27-én - a világsi fegyverletétel után másfél hónappal - Herkálypusztán írták alá. Legfontosabb pontja értelmében a vár helyőrségének minden tagját felmentették a törvényes üldözés alól („komáromi jó papíros”), amivel Klapka tábornok 30 ezer embernek biztosított nyugodt életet.

A szabadságharc után lassan felépültek a lerombolt házak, de az „aranyemberek” Komáromából szürke kisváros lett.

1892-ben megépült a közúti, Erzsébet-híd, majd 1910-ben a vasúti híd.

1896-ban Újszönyt egyesítették Komárommal.

Az első világháború után a győztes hatalmak a Duna vonalán jelölték meg Magyarországhatárát. Komárom nagyobb, értékesebb fele

(Cseh) Szlovákiához került, a maradék rész pedig önálló várossá lett, középületek nélkül.

1919 és 1938 között épült a városháza, a polgári-, katolikus-, református iskola, a rendőrség, a bíróság, a strandfürdő, a három templom és még több középület.

1938 és 1945 között a két Komárom újból egyesült.

A második világháború idején súlyos károkat szenvedett a város, számos légitámadás érte. Elpusztult a két dunai híd, a vasúti felüljáró, a selyemgyár épülettömbje, a strandfürdő, a vágóhíd, a csatornaszivattyú telep, a főgyűjtő csatorna, a sportpálya fedett lelátója, az egész Úri (ma Sport) utca és sok egyéb épület.

A szovjet csapatok 1945 március 28-án vették birtokukba a várost, ami után megkezdődött az újjáépítés.

A területfejlesztés meggyorsítása érdekében 1977-ben Szőnyt egyesítették Komárommal. A nemrég még „sem falu, sem város” jellegű település ma már húszezer lakosú, szép, modern fürdőváros.

E rövid terjedelemben nem írtam a mai Dél-Komárom *iparáról* (a Milch-féle fafeldolgozóról 1880-ból, az 1901-ben induló selyemfonógyárról, az 1904-ben elkészült lenfonógyárról, a hengermalomról, az igmándi keserűvíztöltő telepről, a vasgyárról, az épület-elemgyárról, a nyomdáról, stb) és *mezőgazdaságáról*.

A történelmi Komárom számos híres szülöttet adott a hazának, közülük megemlítem: Illei Jánost, Simai Kristófot, Tóth Lőrincet, Jókai Mór, Beöthy Lászlót, Szinnyei Józsefet, Beöthy Zsoltot, Takáts Sándort, Lehár Ferencet.

A város falai között kapott ihletet több író és tudós, melyek közül a legismertebbek: Baróti Szabó Dávid, id. Péczely József, Csokonai Vitéz Mihály, Egressy Béni, Katona Mihály és Varga Márton.

Koppánmonostor

A közigazgatásilag Komáromhoz csatolt települést a Katapán nemzetség tagja alapította. Egy 1222-ben kelt oklevélben említik először Monasterium de Koppan, majd 1413-ban Koppánmonostor néven. (Neve, tehát nem azonos Koppány vezérrel.)

A XII. század végén vagy a XIII. század elején a Katapán, vagy Katpán nemzetség áldozatkész tagja a sziget alsó vége feletti magas parton, a Basa-hegyen monostort alapított. Falai között a Szent Benedek-rend regulái szerint éltek és tanítottak a szerzetesek egészen a török háborúig. Lakói valószínűleg 1529-ben, a hatalmas török sereg közeledtére hagyták el, amikor a vár helyőrségével együtt a Csallóköz mocsaraiban húzták meg magukat.

1592-től a komáromi várhoz tartozott.

Pesty Frigyes az 1864-es helynévgyűjtésekor „Monostor Pusztá, Pusztá Monostor” néven említi.

Köveit széthordták, a helyén ma a vízműtelep áll.

Katapán monostorának emlékét a megyéspüspök által adományozott apáti cím és a település neve őrzi. Egyetlen megmaradt emléke egy kőoroszlán, amely a komáromi Klapka György Múzeum gyűjteményében található.

1777-ben a település a 450 katasztrális hold szőlőjével Ószőnyhöz tartozott. A szőnyi községhezától 11 km-re lévő Koppánmonostor igazgatása nehézkessé vált, ezért azt 1932-ben átengedték Komáromnak.

Az 1848-as forradalom és szabadságharc alatt teljesen elpusztult, de amikor híre terjedt, hogy az állam Pusztamonostoron erődöt építtet, a Duna bal parti gazdag polgárai olcsón felvásárolták a telkeket. Az új tulajdonosok abban bíztak, hogy a kisajátításakor az állam magas árat fizet majd. Tervük azonban nem sikerült, kivéve egyetlen embert, a híres Jókai regény Aranyemberének főszereplőjét, Domonkos Jánost.

Az 1938-ban megjelent monográfia mintegy 40 házat és 1000 lelket említ, akiknek legnagyobb része föld- és szőlőmunkás volt.

A nők egy része a komáromi lengyár alkalmazásában állt.

Az első *elemi iskola* 1887-ben létesült, majd tíz évvel később 75 tanulóval ment át városi kezelésbe és vált közigazgatásivá.

Hiszek Nándor igazgató-tanító 1934-ben megalakította a Koppánmonostori Haladás Férfiak Egyesületet, majd egy évvel később a Polgári Lövészegyletet. Hiszek Nándor mintaméhészetének megtekintésére a vármegyei gazdasági egyesület vándorgyűlést szervezett, amelyen 600 méhész részére tartott előadást. Nevéhez kötődik még a hitelszövetkezet megalapítása is.

Ebben az időben működött az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület is.

A Duna mellett fekvő, festői szépségű koppánmonostori dombokon a XVIII. század negyvenes éveiben telepítettek szőlőket és gyümölcsösöket a komáromiak, amelyek idővel az irodalomtörténetbe is beírták nevüket. Az irodalom kiválóságai gyakran keresték fel a város irodalompártoló közönségének szép kertjeit. Az egyik ilyen udvar pl. Beöthy Gáspár táblairó tulajdona volt, aki magas műveltségű ember hírében állt. Két fia, Zsigmond és László is jelentős irodalmi tevékenységet fejtett ki. Szinnyei József könyvtáros, bibliográfustól tudjuk, Jókai mellett ő maga is gyakran megfordult itt. Szarka János táblairó kertje még látogatottabb volt. Falai között vendégeskedett Bajza József, Vörösmarty Mihály, Vas Gereben, a két Beöthy fivér és Jókai Mór.

A századelőn hasonló szerepet töltött be Tuba János (1855-1924) villája és kertje. Tuba, Komárom főjegyzője, országgyűlési képviselője, a Komáromi Lapok alapítója, a közúti Erzsébet híd megépítésének kezdeményezője volt. Villája, ma római katolikus kápolnaként funkcionál, a gazdátlanság jegyeit mutatva. Köztudott, hogy ezen kiadványunk bevételeivel is az épület felújításához és hasznosításához kívánunk hozzájárulni.

1950-ben alakult a Dózsa MGTSZ, amely a Solum Rt. részeként ma is sok monostorinak biztosít munkát.

Az 1960-as években a város vezetősége a település legszebb területét, a „Fenyvest” kiparcelláztatta, út-, víz- és villanyhálózattal látta el, megteremtve ezzel egy szép, korszerű üdülőttelep alapjait. Sajnálatos módon a fenyőerdő egy része 1992-ben leégett, s csak egy haj-

szálon múlt, hogy az üdülőépületek, az ifjúsági tábor és a fácánte-
lep nem vált a tűz martalékává.

Az 1975-ben létesített *Ifjúsági táborban* egyszerre 120 fő üdülhet telje-
sen összkomfortos körülmények között.

Az elmúlt évtizedek alatt az ország különböző részéből és külföld-
ről jött sok ezer fiatal ismerhette meg e gyönyörű környezetet és
őrizte meg jó emlékezetében Monostor nevét.

Napjainkban a vegyes beépítésű településrészen egyre több családi
ház épül. Szívesen költöznek ide, mivel kiépült villany-, vezetékes
víz-, gáz-, telefon-hálózata van. Rövidesen befejeződik a városrész
teljes közművesítése, csatornát és kábeltévét kapunk, melynek ki-
építése még napjainkban tart.

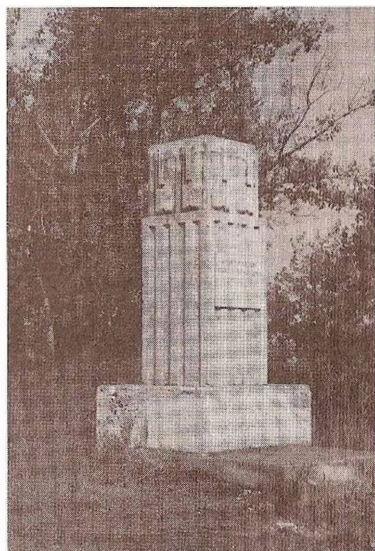
Településünk lakóinak becsült száma (hiszen pontos statisztikai
adatok nincsenek) 1500 fő, mely a lehetőségeket figyelembe véve
csak nőhet.

Lovastüzér emlékmű a monostori bejárónál.

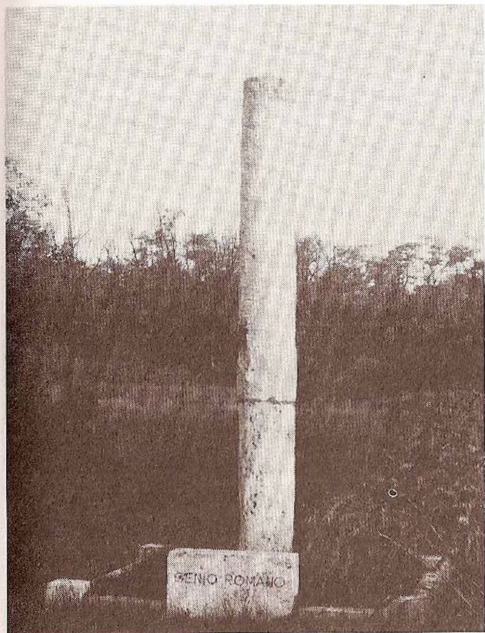

*„Ezen emlékmű helyén állt,
az az épület, melyen az alanti
emléktábla volt elhelyezve”*

*Az 1919. V. 1-i komáromi
magánakció hősi halottainak
emlékműve a vasúti hídfőnél.*

A Római mérföldkő

*Római mérföldkő
a koppányimonostori bekötő előtt*

Mielőtt Komárom felől szűkebb pátriánkra bekanyarodnánk egy Római mérföldkövet pillanthatunk meg az út jobb oldalán.

Az 5 méter magas, karcsú mészkő oszlopot a rómaiak állították fel a Duna-menti fő közlekedési útnak a brigetiói légió tábor kapujától mért távolságának a jelzésére. Nyugat felé ez volt az ötödik, 1000 római lépésenként elhelyezett mérföldkő. (1000 római lépés, kb 1.500 méterrel egyenlő.)

Ma is eredeti felállításához közel látható. Kiegészített feliratának fordítása a következő:

C. Julius Verus Maximus a kegyes és szerencsés császár, legfőbb pap és tribun, harmadízben consul, proconsul, a haza atyja és M.C.P.

Maximus a legnemesebb ceasar, a régiségtől megromlott hidakat és utakat helyreállították, Brigetiótól 5.000 lépésnyire.

A feliraton szereplő római császár 234-238 között uralkodott, a mérföldkő tehát több mint 1760 éves.

Talpatzatát a második világháború előtt foglalták kőkeretbe, és ekkor vésték rá a GENIO ROMANO felírást, a római géniusz, a római alkotó szellem iránti tisztelet látható kifejezéséül.

Kevés település bejáratát jelzi ilyen kuriózum.

A Monostori erőd

A komáromi erődrendszer kiépítése a napóleoni háborúk után kezdődött 1809-ben és 1877-ig tartott. Ekkor épült a Duna jobb partján a Csillag erőd (1850-1870), a Monostori erőd (Fort Sandberg = Homokhegyi erőd, 1850-1871) és az Igmándi erőd (1871-1877).

Az objektum tehát nem egyedi hadászati építmény, hanem egy európai viszonylatban is jelentős erődrendszernek az egyik fontos tagja. (Az észak- és dél-komáromi egység kerülete megközelíti a 15 km-t) Falait mészkőből és téglából építették. A mészkövet a dunaal-mási kőbányában fejtették és a rómaiak által épített ősi kőszállító úton (ma vasút) a szőnyi városrésztől délre húzódva, a mai komáromi Térfy Gyula-Báthori István utca vonalán juttatták ide. A téglát a helyszínen készítették. A Fort Sandberg szabálytalan hétszög alakú, 14 részből álló épüleategyüttes, amelyet széles sáncárok vesz körül, és teszi láthatatlanná a külső szemlélő elől. A mintegy 250 helyiséget dongaboltozatos, mennyezetüket 2–5 m földréteg védi a lövedékek romboló hatásától. A mintegy 70 hektáron fekvő erőd hasznos alapterülete több, mint 39 ezer m², kelet-nyugati széle kb. 600, észak-déli irányba kb. 500 m távolságra van egymástól.

Bástyái közül csak a Duna fölé, fenyegetően magasodó toronybástyát emelem ki. Az egymás fölött, három sorban elhelyezett 78 nagyméretű ágyúval ellenőrzés alatt tartották a Duna tükrét és a szemközti partszakaszt.

Az erőd feladata volt ezenkívül Komáromot megvédeni a nyugat és dél felől indított támadásoktól is. Egyes feljegyzések szerint 5.730 embernek, 135 lónak tudtak benne helyet biztosítani.

A második világháború alatt innen indultak a harctérre, és ide tértek vissza a különböző honvéd alakulatok. A nyilas rémuralom alatt átmeneti szállásként szolgált a nyugati koncentrációs táborokba hurcoltaknak.

1945–1990-ig az „ideiglenesen” hazánkban tartózkodó szovjet katonák használták, illetve vittek véghez benne mérhetetlen pusztítást. Az objektum lenyűgöző hatását bizonyítja egy ismeretlen szovjet

A dunai bástya belső udvara

katona falfirkája, amely így szól: „Aki nem volt itt, nem tudja, aki itt volt, nem felejt.”

Napjainkban lassan folynak a helyreállítási munkák. Magyar katonai alakulatok több ezer m³ földet mozgattak, illetve mozgatnak meg. Felújították néhány helyiségét, és berendeztek egy konferenciatermet, ahol korabeli térképek, tervrajzok és met-

szetek mutatják be az erődrendszer kialakítását. A legnagyobb terv egy nemzetközi hadkultúra központ létrehozása.

Megkapó hangulatát már a filmszakma is felfedezte. A rondellában alkalmanként szabadtéri előadásokat rendeznek.

A Komáromi Napokon, illetve előzetes bejelentéssel, idegenvezető kíséretével látogatható.

A Nepomuki Szent János szobor

1719-ben készült és a szájhagyomány szerint eredetileg a Vág-Duna fahídja mellett állt. Jelenlegi helyére Sárkány Ferenc komáromi rendőrkapitány állíttatta fel 1901-ben.

A szépen faragott barokk szobor műemlék jellegű.

A következő anekdota fűződik hozzá: Amikor a városban új hidat csináltak, a régi Nepomuk helyett is újat készítettek. Megtudva ezt a gibernyúzi közönség, oda folyamodott a nemes Komárom város tanácsához, hogy ne sajnálja azt a kopott szobrot nekik ajándékozni a szőlőhegyre - Orbánnak ...

A neobarokk védőépület nyugati oldalán a második világháborúban elesett koppánymonostori polgárok emléktáblája található, melyet 1992-ben leplezett le a város önkormányzata.

Hegedűs Béla

*A Nepomuki Szent János szobra
a Koppányvezér úton.*

**A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN ELESETT
KÖPPÁNYIMONDOSTORI POLGÁROK EMLÉKEIRE**

ARVAI ANDRÁS	KÖRÖSI JÁNOS	NEITER JULIA
BENE MÁRTON	LEIKES JÁNOS	NEUMUTH GYULA
BUDOSÓ JÓZSEF	LIPOLSZKI GYULA	NYÁRI MIHÁLY
CSEILLE IMRE	LIPOLSZKI GYULÁNÉ	PÖRNYAI KALMAN
CSEILLE LAJOS	MATHIS LAJOS	RUKKENSUK FERENC
FÜDEMES LÁSZLO	MESZÁROS BALINT	SAMAI FERENC
HARSÁNYI JÁNOS	MESZÁROS JÁNOS	SIMON GYÖRGY
KALNOKI JÁNOS	NAGY FERENC	SZÜLEC GÁSPAR
KESZÁN FERENC	NAGY GÉZA	SZÜCÖR JÁNOS
KÖCSKI JÁNOS	NEITER FERENC	TAKÁCS IMRE
KÖRÖSI ANDRÁS	NEITER FERENCNE	TÓTH JÁNOS
	NEITER ISTVÁN	

ALLITATTA KOMAROM VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

1992

A második világháborúban elesettek emléktáblája a Nepomuki szobor oldalán

Természeti adottságok, növény- és állatvilág

Koppánymonostor természeti szépségeit alapvetően földrajzi fekvése határozza meg.

Északon a Duna és a Kis-Duna a falut teljes hosszában elkíséri. Dimbes-dombos ligetek, üdezöld rétek, kavics- és fövenyzátónyok, vadregényes szigetek nyújtóznak a vén folyó és a Holtág partjainál.

Komáromból érkezve a gazdag lágyszárú növényzettel borított homokpusztagyeppelel találkozunk. Ez a Monostori Nagyrét, amely az Újszállási Kiserdőhöz és a Kastélykerthez csatlakozik. Innen már látható a Nagyerdő, amely az ácsi szőlők alatt a többszöri tűzvészt túlélte fekete fenyő állománnyal a Duna feletti mélypartokig húzódik, kialakítva ezzel a falu déli és nyugati határait.

A település rendkívül gazdag növény- és állatvilágát - természetesen a teljesség igénye nélkül - tájegységenként lehetne bemutatni.

A Monostori Nagyréten megszámlálhatatlan fűféle, pillangós növény és vadvirág alkotja a lágyszárú növénytakarót - a csomós ebirtól a fürtös gyöngyikeig, a bókoló bogáncstól a magyar szegfűig - , melyet néhány szürkenyár, fekete nyár, rekettyefűz és olajfűz tesz változatossá.

A rét sokszínű rovarvilága mellett a kétéltűek és a hüllők képviselőit is megtaláljuk itt. Ilyenek a barna és a zöld varangy, a zöld leveli béka, a fürgegyík, a vöröshátú fürgegyík, a rézsikló. A madarak közül gyakori látogató, illetve állandó lakó a vörös vércse, a karvaly, a héja, a csóka, a vértesi varjú s számos énekesmadár, mint pl. a pacsirták, csaláncsúcsok vagy légykapók.

A Duna-part, a Holtág környéke, a Szent Pál sziget, a Kerek sziget változatos és fajokban rendkívül gazdag növény- és állatvilágával Koppánymonostor legszebb természeti értékeit képviseli.

A fásszárú növények közül az évszázados fekete, fehér és szürkenyárfák, a szil, a fekete juhar, a kőris, a mézgás éger, a fűzek számtalan faja éppúgy megtalálható ezeken a helyeken, mint a galago-

nya, a kökény, a mogyoró, a vörösgyűrű som, a kányabangita, az ostorménfa, a varjútövis, a májusfa...

A Posta réten, a szigeten lévő kaszálón és a gyümölcsösben a fűfélék, a vadvirágok és a pillangósok ezernyi színben pompáznak. A Rukken-tóban, a Holtágban vízínövények : hínárfélék, nád, nádtippan, sás, káka, gyékény, sárga nőszirm, harmatkása, iszapzsázsa, rucaöröm, békarokka ... Lehetetlen felsorolni az itt élő növényeket, akárcsak a honos, vagy átvonuló madarakat.

Koppánymonostoron mintegy százötven madárfaj fordul elő, és ezek nagyrészt a Duna-parton, a Holtág és a Rukken-tó környékén, a Szent Pál szigeten, a Kerek szigeten fészkelnek, illetve itt találkozhatunk velük.

Megtalálható a legapróbb madarunk a tüzesfejű királyka és az ökörszem (mindössze 9 cm), de a rendkívül nagy termetű bütykös hatytyú (ami 152 cm) vendégeskedő példányait is megfigyelhetjük a Holtág vizén. Ritka madárvendég a kiskócsag, a fekete gólya, némely teleken a csonttollú madár is megfordul ezeken a területeken, melyek a kétéltűek és a hüllők kedvelt élőhelyei is egyben.

A vöröshasú és a sárgahasú unka, a kecskebéka, a tavi béka, a vízi sikló a vizekben és ezek közvetlen környékén él, míg a barna és zöld varangy, az erdei béka, a zöld levelibéka, az erdei sikló, a zöld gyík a partmenti hűvös ligeteket lakja.

A vegyes állományú Nagyerdőben a fekete és az erdei fenyő, az akác, a kocsányos tölgy az uralkodó fafaj. Az aljnövényzet gazdag és változatos, néhány cserje és lágyszárú szinte áthatolhatatlan sűrűséget képez. Ilyenek : a fagyal, a vörösgyűrű som, a kökény, a galagonya, a varjútövis, a csíkos kecskerágó, a vadrózsa, a fekete bodza, vagy a hamvas szeder kusza szövevénye.

Ez a buja, sűrű növényzet kiváló élőhelyet biztosít az erdő nagyvadjainak : a gímszarvasnak, a vaddisznónak és az őznek, melyek szinte háborítatlan nyugalmat találnak itt.

Az erdőben megtalálható kisragadozók közül a vörösróka, a nyest, a nyuszt, a házi görény, a molnár görény, a menyét ... Hangulatos színfoltja Koppánymonostor állatvilágának a mókus és a borz, ami

az 1970-es évek mérgezett tojásos dúvadirtásai után hosszú időre szinte teljesen eltűnt a területről.

Az erdő madárvilága is rendkívül gazdag. A ragadozómadarak számos faja - héja, karvaly, egerészölyv, gatyás ölyv, vörös vércse, macskabagoly, erdei fülesbagoly, kuvik - mellett a dolmányos varjú, a szajkó éppúgy előfordul, mint a galambfélék, harkályfélék és az énekesmadarak sok száz képviselője: pacsirták, pityerek, rigók, poszáták, cinegék, pintyek, sármányok ...

Koppánymonostor természeti szépségeinek, változatos, gazdag növény- és állatvilágának megismerése sok szép élményt nyújtó, kellemes időtöltést biztosíthat a természetet kedvelő polgárok számára.

Barassó Péter

VENDÉGVÁRÓ 98-99

Szeretettel köszöntjük Komárom városrészén a nagy- és kis-Duna összefolyásánál lévő sziget és az Ácsi erdő gazdag természeti szépségeivel körülvett Koppánymonostoron.

Bár Koppánymonostor nem rendelkezik idegenforgalmi hagyományokkal, mégis úgy gondoljuk, érdemes hozzánk ellátogatni és meggyőződni arról, hogy ez a vidék is méltó arra, hogy helyet kapjon hazánk idegenforgalmának színes palettáján.

Kalendáriumunkat átlapozva lehetőségük lesz saját szemükkal látni, tapasztalni, ami ebben a kis kiadványban is szerepel.

Településünket megismerve, megszeretve, bebizonyosodik, hogy nemcsak átutazni, hanem több napot itt tölteni is kellemes. Ezért ajánljuk figyelmébe szállásajánlatunkat.

A vendégház bejárati oldala

3 szobát is kiadó, a század elején épített, korábban vadászkastélynak használt épület a Vendéglő út 1. szám alatt található.

Kellemes kerthelyisége, teraszos kiépítése, mely a Dunára néz, minden megfáradt vendég csendes pihenőhelyéül szolgálhat.

Szabadtéren kialakított grillezési lehetőség, horgász hely, mind az itt üdülni kívánók kényelmét szolgálja.

A város közelsége, történelmi múltja vonzóvá teszi ezt a kis helységet.

Pőcze József vendégházára nem a nagy zsvaj, hanem a családias hangulat jellemző.

Bejelentkezés személyesen, vagy telefonon : 34 /340 - 720

Koppánymonostor intézményei

A Dózsa György Általános Iskola

Az első adatok az iskoláról 1884-ről találjuk, melyek idős emberek elbeszéléséből és a nagyobb mértékben írásos emlékekből származnak. A település ekkor Pusztamonostor néven szerepelt. A lakosok száma 300-400 között ingadozott. A szülőkben felmerült az igény egy iskola létesítése iránt. Vásonkeőy Imre földbirtokos telket ajánlódokozott az iskola részére, ahol fel is épült egy tanterem, tanítói szobával.

A Haladás Férfikar - dalárda

merült annak a gondolata, hogy az iskola - mely egyházi jellegű volt - állami kezelésbe kerüljön át. A városi közgyűlés ezt a kérést elfogadta, így 1897-ben állami kezelésbe került intézmény a tanítói kinevezésről is gondoskodott.

Az első tanító Konkoly János, aki 1901-ig működött az iskolánál. Őt követte Hiszek Nándor, aki 1936-ig tanította a helyi gyerekeket.

Nemcsak az iskola terén, de a település kulturális, sőt gazdasági életének fejlődésében is elévülhetetlen érdemeket szerzett.

1905-ben felépült a 2 tantermes épület, nevelői lakással. A régi egytantermes iskolából hivatalsegédi lakás lett.

Az iskola növendékei monostori, újszállás-pusztai, valamint a vasúti őrzházak lakóinak gyermekeiből tevődtek össze.

Az iskolamester kiszolgált katona, vagy más írástudó mesterember volt. A tanítás főleg a téli hónapokban folyt, ahol írást, olvasást, számtant és hittant tanítottak.

Sok esetben nem volt tanító a településen, így fel-

Az általános iskola hittanosai

1923-tól Tóth Kálmán lett a második tanító, majd igazgató 1950-ig. Az eltelt időszakról elmondható, hogy az iskola nyújtotta az itt élő emberek szellemi táplálékát. Színdarabok egész sorát tanították be, népművelési előadásokat tartottak nemcsak gyerekeknek, hanem felnőtt embereknek is. Ennek eredménye a dalárda, a "Haladás Férfikar Egyesület" megalakulása is.

Hiszek Nándor igazgató-tanító nyugdíjazása után Harsányi József tanító került az iskolához, akiben jó partnerre talált Tóth Kálmán. Ő mint segédkarnagy működött, az Ifjúsági Vöröskereszt Egylet titkára, számos előadás rendezője, valamint előadója volt.

Tanulóinak száma egyre emelkedett, így az 1940/41-es tanévtől kezdve kisegítő tanítóként dolgozott Jakab Erzsébet tanítónő. 1942 után 3 tantermessé lett az iskola, a tanítói lakás két szobájából alakították ki a harmadik tantermet.

A második világháború után, a fegyvercsattogások elcsitulása után, a tanítás is megkezdődött. Ekkor már 5 nevelő tanított.

1948-ban igény mutatkozott az épület újabb bővítésére, amikor is az utcafronti részen egy újabb tanteremmel gazdagodhatott az iskola.

Az államosítás az intézmény életében nem hozott különösebb változást, csupán a Községi Iskola elnevezés változott Állami Általános Iskolára.

1950 nyarán Udvardy Ferenc tanár lett az igazgató. Ekkor már a tanítók száma elérte a tízet. Igazgatása alatt egy csoporttal megkezdődött a napközis foglalkozás is.

Osztálykép még az úttörőből.

1956/57-es tanévet új igazgató nyitotta meg, Bodolay István tanár. Az iskola ekkor vált teljesen osztottá. 1959-ben épült a napközis konyha és a hozzá tartozó helyiségek, majd az új hivatalsegédi lakás.

1962 és 1965 között Szombath Antal tanár töltötte be az igazgatói állást. Ekkor bővült a területe, és beindult a felnőttek esti iskolája is.

1965-től egészen 1971-ig Görög Pál vezette az iskola életét. Ismét bővíthetett az épület, mégpedig műhellyel.

1972-ben került az intézmény élére Kövecses Zoltánné, aki nagy gondot fordított a gyerekek testi nevelésére is. A főépület egyik tanterméből tornaszobát alakítottak ki, majd az iskola és a melléképület közé egy újabb helyiség épülhetett. Az alapterület is bővült, sportpályát alakítottak ki az udvaron. Cserélődtek a bútorok, felszerelések és eszközök is.

1973-tól a hivatalsegédi lakásból óvoda lett.

1980-ban már két napközis csoport indulhatott.

A korábban egészségháznak épített épületből sikerült kialakítani újabb két helyiséget, amit tanteremnek használhattunk, s ezáltal elindulhatott Monostoron is a délelőtti oktatás.

1982-87 között Harsányi Józsefné - e sorok írója - lett az igazgató, akinek feladatai közé tartozott az egészségházban lévő helyiségek kialakítása és felszerelése. Ezidőben tovább folytatódott a helyiségek bútorainak cseréje, eszközeinek bővítése is. A meglévő műhelyből vizes helyiségeket alakítottak ki.

Szintén ez időre tehető a felsős tanulók menzájának és tanulószobájuk beindítása is.

Sokat segített az oktató-nevelő munkában az is, hogy az épület meglévő letti szolgálati lakást is birtokába vehette az iskola.

Bohunka Lászlóné 10 évig volt igazgató. Az ő vezetése alatt korszerűsödött a fűtés, majd megépülhetett a tornacsarnok, emeleti könyvtárral és technikai termekkel. Ezután az ünnepélyek megszervezése már nem okozott gondot, hiszen a korszerű tornacsarnok mindezt megoldotta, sőt a település más rendezvényeinek is otthont adott.

Ballagó nyolcadikosok.

Jelenleg Hojka Jánosné az igazgató. Rá hárult az épület 100 éves évfordulójának megünneplése. Emlékezetes maradt mindenki számára az egyhetes program, mely bemutatta az iskola múltját és jelenét.

Természetesen az itt működő igazgatók mellett a tantestület tagjai is sokat tettek munkahelyükért. Az oktató-nevelő munka terén kifejtett munkásságuk révén állandóan emelkedett a tanulmányi eredmény. A nevelők szinte kivétel nélkül vállaltak iskolán kívüli munkát is. A technikai dolgozók is sokat dolgoztak azért, hogy kellemsé, otthonossá tegyék a tanulók számára második otthonukat, az iskolát.

A település lakóinak munkájáról sem szabad megfeledkezni. Sok társadalmi munkával segítették minden alkalommal az itt folyó munkálatokat.

A mindenkori város vezetői, gondnokság is segítette szakértelemmel, anyagi alappal a fejlődését. Így - Monostor - a város nyugati része is lépést tarthatott a város többi területének fejlődésével. Örülni kell, hogy ez az iskola 100 év elmúltával is talpon áll és neveli az itt élő emberek gyermekeit, hogy majdan ők vihessék előbbre e kis országnak fejlődését, s ezáltal megvalósulhat Széchenyi gondolata :

*„Tegyen mindegyikünk amennyit tehet a honért földiedért!
S ki becsületesebben, elszántabban járandja utolsó lehelletéig
a hazafiság pályáját, az legyen győztes - diadalmas!”*

Harsányi Józsefné

**„Nem több, sem kevesebb,
csak ember lehetek...”**

(Csokonai Vitéz Mihály)

Óvodánk, a IV. számú Napközi Otthonos Óvoda 1973-ban épült.

Az 1950-es 1960-as években már működött óvoda a faluban, de csak ideiglenes körülmények között és időszakosan. Az 1970-es években merült fel az itt élő emberekben a gondolat, hogy szükség lenne óvodára. Az általános iskola akkori igazgatója, Kövecses Zoltánné, Terike néni szorgalmazta - elsősorban hivatalos fórumokon - az intézmény létrehozását. Az épület adott volt, hiszen az iskola mellett valamikori gondnoki, szoba-konyhás lakás megüresedett.

Itt kezdődtek meg az átalakítási munkálatok, rengeteg társadalmi munkával, amit a település lakossága szívesen vállalt. Így 1973 novemberére elkészült az egy csoport befogadására alkalmas intézmény.

Az indulás azonban nem ment zökkenőmentesen, hiszen az óvodavezetői állásra jelentkezett óvónő, egészségügyi problémáira hivatkozva nem tudta megkezdeni munkáját. Abban az időben még az iskolaigazgatással közösen folyt az óvoda gazdasági vezetése is. Mivel vezető óvónő nem volt, engem, képesítés nélküli óvónőt bízta meg ideiglenesen az óvoda vezetésével. Kezdésünket szakmai tanácsokkal, az akkori óvodai szakfelügyelő, Turiné Csontos Erzsébet segítette.

Induláskor csupán egy dajka volt, aki osztott műszakban dolgozott. Ő jelenleg is intézményünk dolgozója, Rauch Sándorné, Ica néni.

A csoportszoba

Játszó udvar az új játékokkal.

Vegyes csoportokkal dolgoztunk, ahol 40-44 gyermek volt, 3 évestől egészen 7 éves korig. A csoportszoba bizony elég szűkösnek bizonyult ennyi gyermek számára.

Az ételmet kezdetől fogva az iskola konyhájáról kaptuk, és azóta is folyamatosan onnan kapjuk.

1975-ben került az óvoda élére Samu Zsoltné, Mária néni, aki Komáromból került erre a munkahelyre.

Teltek az évek, s közben a magas gyermeklétszám megkívánta az épület bővítését. Így ismét társadalmi munkát szerveztünk, ahol lelkesen dolgoztak a falubeliek és az óvodát patronáló vasutas és vízműves brigád tagjai is. Ennek eredményeként 1983-tól már két csoporttal indulhattunk.

1989-ben elbontották a cserépkályhákat, központi fűtést szereltek fel, majd pár évvel később 1995-ben a gázprogram részeként áttértünk a korszerűbb gázfűtésre.

Ezekben az években kaptunk önálló telefonkészüléket is, hiszen korábban csak az iskolán keresztül, mellékvonalról tudtunk telefonálni.

Udvarunk is bővült, így aztán lehetőség adódott fából készített udvari játékok elhelyezésére is. Ezeket a mutatós játékokat Vödrös Laci bácsi faragta ki, aki Szőnyben élő fadaragó mester. A hozzávaló alapanyagot Fücsök József erdész biztosította. A szükséges anyagiakról dr. Kovássy László a részönkormányzat vezetője gondoskodott, aki szívén viseli sorsunkat. Reméljük, hogy gondoskodása to-

vábbra is fennmarad, s az épület fennálásának 25 éves évfordulójára intézményünk tatarozása is elkészülhet.

Az évek múlásával óvónők, technikai dolgozók jöttek-mentek, de szerencsére a jelenlegi kollektíva már hosszú ideje együtt dolgozik szívvel-lélekkel a gyermekekért.

Három technikai dolgozónk közül Rauch Sándorné 1973-tól, Reif Józsefné 1983 óta dajkaként és Németh Jánosné 1987-től konyhalányként dolgozik intézményünkben.

Valamennyi óvónők felsőfokú képesítéssel rendelkezik. Samu Zsoltné vezető, 1975-től, Tóth Józsefné 1979-től, Szokolai Attiláné 1989-től dolgozik itt. Jómagam, Szamaránszki Erzsébet, vezetőhelyettes vagyok, 1973-ban kezdtem.

Jelenleg legnagyobb feladatunk az óvodánkra szabott helyi program elkészítése, melynek alapján 1999 szeptemberétől dolgozni fogunk.

Intézményünk gyermekközpontú, az összes többi elképzelés e köré csoportosul. Igyekszünk beépíteni előnyös természeti adottságainkat, a Duna közelségét, ami elősegítheti a gyermekek testi-lelki fejlődését. Hogy minél jobban, minél gazdagabb feltételek között „gyarapíthassuk” a hozzánk bekerülő kisembereket, indítottuk útjára a „Monostori Óvodáért” alapítványt, melynek anyagi háttérét az ide járó gyerekek szülei és településünk adakozó polgárai biztosították számunkra.

Újabb és újabb nemzedékeket bocsátunk ki e falak közül. Szeretnénk, ha boldog, önfeledt, vidám gyermekkorra emlékeznének vissza a tőlünk kikerülő gyermekek.

*„Ha tiszteled gyermekedet,
magadat is tiszteled
Öbenne ! A biztonság
bizalmat és örömet ad!”*

Szamaránszki Erzsébet

Az Ifjúsági tábor

A Koppánymonostori Ifjúsági Tábor, Monostor egyik legszebb részén épült meg több éves munkával.

Összefogtak a Komáromi járásiak, a város, a különféle gazdasági egységek, valamint a KISZ fiatalok és 1975 június 16-án átadták a létesítményt, mely 10062 m²-en fekszik bekerítve.

Ebből beépített rész 1010 m².

11 faház készült, melyek 10 ágyasok, fenyőfák között festői környezetben. Közöttük sok a bokor, cserje, virág.

Megépült téglából a főépület, amely ebédlő gyanánt szolgál, de van itt még iroda, stúdió, raktár, nevelői szoba.

Külön tömbben helyezkedik el a szintén téglából épült vizes blokk.

Készült még egy tágas épület, a nagy foglalkoztató ami közös rendezvénynek ad helyet.

A fő épület falára 1985. június 2-án felkerült márványtábla, melyen a következő szöveg olvasható:

„Társadalmi munkával felújította az Almásfüzitői Timföldgyár kollektívája.”

A timföldgyáriak 7 db négyágyas és 2 db kétágyas alumínium házat készítettek, valamint egy nagy raktárhelyiséget. A házak közti részeket lebetonozták és készült egy aszfaltos kézilabda pálya is.

Itt a tábori életnek hagyománya van. A tábor élete színes és sokrétű. Korhatár nélkül látogathatják gyermekeink.

A létesítés után többnyire a város és a megye általános iskolásai és a KISZ-szervezetek fiataljai élvezhették a jó levegőt, a környező erdőkben tett gyalogtúrákat.

Reggel zenés ébresztő adta a tábor hangulatát, valamint az esti tábortűz, no és a Disco.

Ezek a lehetőségek most is adóttak.

Igaz, ahhoz, hogy fenn tudjuk tartani, egyre nagyobb összeget kell fizetni. Régen ez minimális volt, most a piaci körülményekhez alkalmazkodunk.

Főszezonban június végétől augusztus 31-ig hatnapos turnusok vannak.

A szaktáborok elég változatosak.

- Alkotóművészeti tábor (bőrözés, korongozás, gyöngyfűzés, stb)
- Fúvós zenei tábor
- Angol nyelvi tábor
- Sporttáborok

Ezek a gyerekek többnyire visszajárók, hiszen csábítja őket a szép környezet, a jó levegő, a Duna közelsége.

Bánatunk viszont a rengeteg szűnyog.

Tavasszal és ősszel pár napos osztálykirándulásokra kiváló szálláslehetőség van itt.

Vonzóbbá teszi az a lehetőség, hogy a Monostori erőd látogatható.

Nagy és kistermeinket, teremhasználati díj fejében, rendezvényekre kiadjuk.

Monostor lakosai már több alkalommal igénybe vették lakodalmakra.

Divatba jöttek az erdei iskolák, ahol tanulnak is a gyerekek, valamint figyelemmel kísérik a környező természet élővilágát.

Komárom valamennyi iskolája igénybe veszi a tábort.

1990-ben sikerült felújítani a vizes blokkokat és zárt szennyvíztárolót is építettünk.

A pénzügyi lehetőségekhez mérten próbáljuk javítani, bővíteni.

Szeretnénk, ha Koppánymonostor ezen értékes létesítménye még sokáig lehetőséget nyújtana gyermekeinknek a szabadidő hasznos és kultúrált eltöltésére.

Agócs Jánosné

A Tornyos-villa

„...a falunak az a lelke, a templomról ítélik meg a más emberek!”

Elmondta Tóth Imre

A May Laci nálunk volt kint tábori lelkész, ő aztán fogságba esett, s aztán tán négy év is eltelt mire hazajött.

Aztán amikor onnan megjött, még akkor az iskolában volt a mise. No aztán spekuláltunk, hogy mi legyen, s a végén, úgy emlékszem, hogy 26.000 forintért lett megvéve az. Akkor az nagy pénz volt ám.

Én is olyan egyházközségi tag voltam. Sokat dolgoztunk, szegény Musicz Karcsi is, az már ugyan meghalt.

Bár sokan nem törődtek ám vele. Pedig Ő nagyon sokat kiállt Monostoron, mert itt olyan pártfészek volt, bizony üldözöben volt. Még éjjel is megtámadták itet. Nehéz helyzete volt a Lacinak. Sokszor eljött, s el szoktunk menni neki segíteni, amit lehetett, hogy létrejöjjön a külön hely, mert az iskolában már nem maradhattunk.

Mert szegény Tóth igazgatónak is azért kellett elmennie, mert megengedte, hogy az iskolában misét tartsanak. Almáspusztára ment, még mink hurcoltak el.

Jó sokat dolgoztunk rajta, mire át tudtuk alakítani azt, ott lent. Szegény Musicz Karcsi nagyon sokat dolgozott rajta, még többet mint én. No meg a Szokolai Pisti, Vidra Laci, Kálnoki Józsi, mint kőművesek. Már mind meghaltak.

Akkor én Újszálláson voltam a tehenészetben, aztán ott volt a Miska bácsi, az rettenetesen nagy pártember volt, na az is nagyon ellene volt.

De mi azért elmentünk misére, főleg a jeles ünnepekkor. Mondtam is nekik, majd ti is elmennétek, ha ott lettetek volna ahol én, aztán vissza is tudtatok volna jönni.

Szerettük mi a Lacit. Ő volt az első pap itt Monostoron. Ha ő nem múlik el, már biztos lenne templomunk. Bár lett volna templom

mert itt laktak a Zorgék, ővük voltak a kocsmá, ők építettek volna egyet. Már összehordták az anyagot. Ott lett volna, ahol most a Peresztegi Gazsi lakik. Oda vittek, téglát, meszet, meg mindent. De jött a háború, a Zorgék kimentek nyugatra, az anyagokat meg szét-hordták. Így nem lett templom.

Aztán, hogy a Laci idekerült, akkor itt a Székeliék, ma a Sándor Gyuláék laknak ott, adtak egy templomra való területet. Aztán a Laci öleget mászkált utána, ő ugyanis sváb volt, német országból sok minden segítséget tudott volna kapni, már biztos lenne templomunk.

Hát bizony ráférne már a javítás, pedig én már jó régen láttam, sajnos nem igen tudok már menni.

Nehéz volt megtartani itt Monostoron a vallást, itt sokan ellene voltak.

Pedig mit ér egy falu templom nélkül, a falunak az a lelke, a templomról ítélik meg a más emberek!

„Nagyon közvetlen ember volt, mindig járta a családokat.”

Elmondta Sándor Gyuláné

Amikor az én gyerekeim jártak hittanra, még az iskolában tartották a misét. Komáromból járt ki a Zénó tisztelendő úr.

Akkor még sokan voltak áldozók, volt, hogy 29-en is összejöttek.

Akkoriban összeadtuk az ünnepségre való pénzt, aztán az iskolában meg megsütötték nekünk a kalácsot, megfőzték a kakaót.

A jelenlegi templomépület magántulajdon volt, már a Laci bácsi kapta meg.

Azt tudom, hogy azok, akiké ez a telek is volt, ők adtak egy templomnyi területet az egyháznak. Ők voltak a Székely kisasszonyok. Ők nagyon vallásos emberek voltak, s nem is volt családjuk. A két nő közül az egyik tanítónő volt, a férfi testvérük pedig a bankba dolgozott.

Laci bácsi volt az egyetlen pap, aki itt is lakott. Rajkáról került ide, már akkor, amikor az én gyerekeim áldoztak.

Nagyon közvetlen ember volt, mindig járta a családokat.

Egyszer bejött, no azt sose felejem el. Éppen krumpliceles volt, meg palacsinta az ebédünk. Az én kisebbik fiam, meg éppen akkor ebédelt. Azt mondja a Gabinak: „Jó étvágyat, édes fiam!”

No az meg: „Laci bácsi, tessék velünk tartani.”

Na én meg nem is tudtam mit csináljak, hogy egy papnak ilyen egyszerű ebédet kínáljak. De ő azt mondta: „Marika, ha tetszik adni, elfogadom.”

Hát ilyen egyszerű ember volt. Nem volt kényes.

Neki itt nagyon nagy tervei voltak.

Amikor a kisebbik fiam hittanos volt, akkor már az volt, hogy mindkét félnek alá kell írni a beleegyezést, hogy a gyereket hittanra írássuk. Ha pedig nem volt itthon az egyik fél, meghatalmazást kellett, hogy hagyjon.

Akkor, úgy emlékszem, hogy az Udvardi volt az igazgató az iskolában. Az mondta, hogy a meghatalmazás nélkül nem írathatom be a gyereket. Kérdezte, hogy hol van a férjem most.

No, ekkor én már kapcsoltam, mondom neki, hogy: „Akár melyik pillanatban megjöhet.”

Közben az én Gyuluskám elküldött egy jó kormos papíron lévő meghatalmazást, de még nem kaptam meg. Viszont a beíratás csak két napig szólt.

Jöttem haza, s közben éppen jött szembe a May Laci bácsi, akinek elpanaszoltam, hogy mi van.

Azt mondja: „Van a Gyulának egy aláírása?”

Mondom neki, hogy: van.

Akkor Marika, nem gond, megcsináljuk. Bejött, megcsináltuk a papírt, amit délután be is vihettem.

Délután azonban jött az igazgató, s mondta nekem, hogy nagy baj lesz ebből Marika, mert ezt a papírt be kell vinni a Gyula bácsinak a lútházba, s ettől problémája lesz.

Lett is. Levették a mozdonyról. Visszaminősítették, csak azért, mert beíratunk a gyereket hittanra.

May László az első áldozó gyerekek körében.

Feltámadási körmenet

Első áldozás, már a Tornyos-villában.

Civil szerveződések

Nemcsák Károly sárga lapja

Eperjes remek megoldása

Az Élettér Községi és Településfejlesztő Egyesület meghívására látogatott Koppánymonostorra a színészválogatott. A körzeti bajnokságban szereplő helyi együttesel fociztak. A szervezők a bevételt a helyi kápolna felújítására fordítják.

A monostoriak nagy izgalommal várták a mérkőzést. Nem csak a játékosok, hanem a nézők is, hiszen több mint háromezren köszöntötték tapssal a két csapatot. A vendégeknél felfedezhettük *Nemcsák Károlyt, Eperjes Károlyt, Bubik Istvánt, Rudolf Pétert*, s ott volt a pályán az Első Emelet egykori sztrája, *Kiki* is.

A házigazdák nagy szeretettel várták a vendégeket, s már az első játékrészben kétgólos előnyt szereztek.

Emellett kétszer a kapufa mentette

még a művészeket a góltól, akik ezúttal nem diktáltak nagy iramot. Inkább játszottak, trükköztek. Olykor-olykor kézzel is megszelídítették a labdát, s Nemcsák Károly a sárga lapot is kiérdemelte. Tértélcseré után egy 11-es is „összehozott” – szintén kezezett. Miután a monostoriak már 3-0-ra vezettek megengedhették maguknak azt a luxust is, hogy a büntetőt a kapufára rúgják. A lefújás előtt nem sokkal aztán két gólt szereztek a színészek, de ennél többet már nem engedtek a hazaiak.

Végül is nem az eredmény volt a fontos ezen a délelőttön, hanem az, hogy mindenki jól szórakozzon. Az arcokat látva senki nem volt elégedetlen.

Jegyzőkönyv: Koppánymonostor-Színészválogatott 3-2 (2-0)

Gólszerzők: Fücsök (2), Árendás, illetve Dózsa Zoltán, Laklóth Péter.

Kovács László (A 24 ÓRA nyomán)

Ezúton mondunk köszönetet a MOL Rt.-nek és a Budapesti Színész-
válogatott azon tagjainak, akik idejüket és honoráriumukat felajánl-
va hozzájárultak e program létrejöttéhez, s ezáltal a kápolna felújít-
ásához.

A játékosok névsora:

Baráth Attila	Laklóth Péter
Bubik István	ifj. Mészöly Kálmán
Dózsa Zoltán	Nemcsák Károly
Eperjes Károly	Óberfrank Pál
Gyulai Zsolt	Patkó Béla (Kiki)
Kardos Róbert	Rudolf Péter
Laklóth Aladár	Vajló Lajos

[Handwritten signatures and names in cursive script, including: Baráth Attila, Bubik István, Dózsa Zoltán, Eperjes Károly, Gyulai Zsolt, Kardos Róbert, Laklóth Aladár, Laklóth Péter, ifj. Mészöly Kálmán, Nemcsák Károly, Óberfrank Pál, Patkó Béla (Kiki), Rudolf Péter, Vajló Lajos.]

ÉLETTÉR

Közösség- és Településfejlesztő Egyesület

Egyesületünk 1997-ban alakult közösségfejlesztő-, falugazda-, és szövetkezetfejlesztő szakemberekből, valamint települését szerető monostori polgárokból.

Csoportunk fő célja a rászorult térségekben, elsősorban kistelepüléseken a közösségfejlesztés módszerének alkalmazásával település- és térségfejlesztés, munkanélküliek problémáinak enyhítése, a szociális problémák megoldása érdekében módszertani segítségnyújtás.

Egyéb feladataink:

- az iskolákból kikerültek számára összeállított, speciális képzési formák szervezését, vezetését a foglalkoztatás segítése érdekében.
- Kiskorú gyermekek számára a napközbeni elhelyezésre és az alapellátás körében, alternatívák kidolgozása és működtetése.
- Rendszeres gyermektáboroztatás, különös tekintettel a kulturális örökség a környezetvédelmi és az egészséges életmód területére.

Egyéves működésünk folyamán több helyi civil szervezettel alakítottunk ki együttműködést pl.: Komáromi Szakállasok Klubját, vagy a Garabonciás Néptáncgyűttest említve..

Szakmai segítségnyújtás keretében segítettük létrejönni a település aktív lakosaiból álló Monostori Kulturális Egyletet.

Szakmai segítséggel támogattuk a Monostori Sportújság, a „SPORTSZELET” egyetlen számának megjelenését, melynek folytatásában is szívesen részt vennénk.

Segítjük a „Tornyos-villa” felújítását és hasznosítását, a helyi közösségek, s minden monostori lakos számára. Ennek érdekében szerveztük 1998 szeptember 5-6-ára, azt a kétnapos jótékonysági „Egy háznapot”, mely kulturális rendezvényekből állt, s melyet szándékaink szerint évente szeretnénk megrendezni, s ezáltal egy szép hagyománnyá alakítani.

Tagjaink, szakmailag felkészült és kipróbált szakemberek, akik a helyi munkákon kívül az ország számos területén közösségfejlesztési programokban is részt vesznek (pl: Kiskunsági-, kistérség településfejlesztés)

Szakmai segítő partnereink:

- Közösségfejlesztők Országos Egyesülete
- Civil Kollégium Alapítvány
- KÉVE Közösségfejlesztő Egyesület
- Magyar Művelődési Intézet
- Civil Rádió Alapítvány

Hazai szervezeteken kívül több külföldi (Angol, Francia, Svéd) közösség- és szövetkezetfejlesztéssel foglalkozó szervezettel is van állandó kapcsolatunk.

Tagjaink rendszeres képzéseken, továbbképzéseken bővíthetik ismereteiket. Egyesületünk támogatásával jutott el Oplaznik Gabriella a „Kisgyermek Napközbeni Ellátásáért” szervezett képzésre, melyen megállva helyét, az országos szervezet titkárává válhatott, s ezáltal e téren elláthatja környékünk szakmai felügyeletét is.

Angliai és svédországi tanulmányúton vehettünk részt a Közösségfejlesztők Országos Egyesülete, valamint a Civil Kollégium Alapítvány támogatásával.

Az elmúlt másfél év nehéz volt. Helyi szinten el kellett fogadtatnunk magunkat, ismertté kellett válnunk azért, hogy tapasztalatainkat, tudásunkat lakóhelyünkön is kamatoztatni tudjuk.

Nagy lelkesedéssel láttunk e kiadvány elkészítéséhez, mely reméljük, hogy elnyeri tetszésüket, s melynek tervezett további kiadásai-
ban még több helybeli segítségére támaszkodhatunk.

*Monostori Éva
és
Oplaznik Gabriella*

A TESZ Egyesület

A Tanácsadó Ellenőrző Szakemberek Egyesülete a kisgyermekellátásért 1998 március 31-én alakult.

Tagjai olyan a gyermekellátásban, gyermekjóléti szolgálat keretein belül dolgozó, non-profit szakemberek, közösségfejlesztők, akik a rendszerváltás óta központi irányítással egyre nehezebben megoldható gyermekellátási problémákkal foglalkoznak.

Az egyesület megalakulását megelőzte annak a modellprogramnak a kidolgozása, melyet 1987-ben a Népjóléti Minisztérium felkérésére a Bölcsődék Országos Módszertani Intézete készített.

Egyesületünk ezt a modellt tartja munkája során egyértelműen követendőnek és használhatónak, természetesen helyi viszonyokra adaptálva.

Az egyesület minden tagja részt vett egy Amerikai modellprogram középfokú tanfolyamán, melynek végső eredménye Magyarországon 12 családi napközi (CSANA) beindítása volt.

Szervezetünk megalakulása után célul tűzte ki, hogy támogatást, segítségnyújtást, valamint ellenőrzését vállal a civil szektorban a kisgyermekellátás területén működő vállalkozóknak, társadalmi szervezeteknek és közösségi csoportoknak.

Feladataink közé tartozik : képzések, tanfolyamok tematikus szervezése a kisgyermek ellátással foglalkozni kívánó magánszemélyeknek, vállalkozóknak, civil szervezeteknek, társas-vállalkozásoknak, önkormányzatoknak stb, valamint ezen szervezetek, személyek segítése munkájuk beindításában, országos érdekképviselőként a már működő családi napköziket működtetők részére.

Egyesületünk eddigi tevékenysége alatt már elérte, hogy számos a kisgyermekellátás területén hátrányos helyzetben lévő településsel kiépítette kapcsolatrendszerét, és a jelenlegi helyzeten javító együttműködés kidolgozásába kezdett.

Oplaznik Gabriella

KOSZA sztory

Egy hideg téli éjszakán kezdődött minden, amikor az emberek kénytelenek voltak annyi fröccsöt inni, hogy az orruk is olyan piros lett, mint a rózsakrumpli.

Mivel a sportbáli esten a terembe igencsak befűtöttek, a borgőzös gondolatok ugyancsak keveredtek egyes fejekben.

Igy járt az a négy figura is, akik a pultnál erőteljesen poharazgatott. Közülük hárman a pult körül álltak. Egy alacsony tömzsi, egy magasabb köpcös és egy vékony közepes. Elmélyült beszélgetésükkor néhányszor erőteljesen bólogattak, ami a kívülállóknak az egyetértést jelentette.

A negyedik egy jól megtervezett boroshordó formájában a pulton helyezkedett el és már többször választotta a légtelenítés szerepét a körülötte lévő poharakba.

Izék az emberek valójában nagyon különböztek egymástól, azonban egy dologban mégis megegyeztek : arcukat szőr borította, szakállasok voltak.

Rejtő Jenő: Három testőr-i bevezetőm után lássuk miért is választottam ezt a fajta bemutatást a Komáromi Szakállasok Klubjának.

Mert tagjaink ugyanilyen figurák.

1998 márciusában a Tó csárdában ez az összetartó társaság megfogalmazta, hogy egymást segítve, jóban, rosszban, vidámságban, szomorúságban együtt lesz, s egyetértésben hajtjuk végre feladatainkat.

Mint ahogy Csülök és társai, mi is önzetlenül, a magunk kedvére, non-profit szerveződésben tevékenykedünk. Így nekünk is lehetőségünk van olyan feladatok megvalósítására, ami ugyan profitot nem hoz, de nemes célok elérését eredményezi.

Mit tettünk eddig ?

A Tornynos-villa vízbevezetésében működtünk közre, Szakállas-napot rendeztünk a VVF-strandon, a Monostori erődbe szállíttattunk egy ágyút a Budapesti Hadtörténeti Múzeumból és egy 1848-as ágyútalp készítése Bakó László várdombi kőfaragóval.

Bakó László szakállas lévén, szinte csak „napszámos díjat” számol e munkáért. Tőle kaptuk azt a kőből készült játékot is, ami az 1998 szeptember 5-6-án megrendezett Egyháznapon volt megtekinthető. Aki ott volt, bizonyára jól emlékszik még „Barba papára”.

Tanulmányutaink létrejöttét számos támogató segítette, akiknek ezúton is köszönünk minden eddigi segítséget.

A Komáromi Szakállas Klub azért kerülhetett be e kalendáriumba, mert számos tagja él Monostoron.

Szervezetünk ugyan még fiatal, mégis számos már megvalósított program fűződik nevünkhöz, ami reményeink szerint továbbiakban még bővülni fog.

Szabó János

A Komáromi Szakállas Klub dunaszekcsői zarándokútja

Közösség- és Településfejlesztés Koppánymonostoron

(diplomamunka, részlet -

A „monostoriság”:

Az itt élő emberekben megfogalmazódott, hogy szeretik a településüket, jó itt élni a szép, nyugodt, békés környezetben. Beszélgető-partnereim akár idősek, akár fiatalok voltak egyaránt kötődnek a településhez. Az idősebb generáció nagyon sok társadalmi munkában, fejlesztésben vett részt az elmúlt években. (A főutca járdaépítése, a művelődési ház, az óvoda, az orvosi rendelő, iskola stb.) Megfigyelhető az is, hogy manapság a betelepült fiatal lakosság is több fantáziát lát a környékben. Ennek persze több oka is lehet: vagy a gyerekeinek, vagy saját magának szeretne jobb és még kellembb környezetet teremteni, vagy pedig az, hogy még több benntük a cselekvőkészség, a tenni akarás. A monostori emberek barátságosak ugyan, de ugyanakkor zárkóztak is. Egy kívülről jött embernek mindig meg kell vívnia az elfogadásáért folyó harcot, amire a helybéliek elfogadják. Mondhatjuk azt is, hogy elfogadják, de be nem fogadják. S akármilyen jól asszimilálódik is az „idegen”, a szava, ötletei, munkája soha nem érhet fel egy tősgyökeres falusiéval.

Az egyház:

Koppánymonostor katolikus település, bár a református és az evangélista vallás is jelen van. Azonban úgy tűnik, hogy az egyház sem tudja betölteni a közösségszervező és megtartó erejét. A katolikus intenzívteletekre 20-30 fő jár, főleg idősek és a hittanos gyerekek.

A református és az evangélikus vallásúak a városi templomba és imaházba járnak be. Itt helyben nincs gyülekezetük.

Az egyháztól és a vallástól való távolmaradást részben betudhatjuk annak a ténynek, hogy nincs helybeli plébános, nincs mindennapos kapcsolata a helyiekkel.

Monostoron:

Az 1950-60-as évek sátoztetős jellegzetes kocka alakú házai jellemzőek. A régi házak nem kerültek lebontásra, inkább csak bővítését, korszerűsítését alkalmazták. Nem jellemző az álmodern, kivagyri és ízléstelenül nagy, magamutogató épület, bár ez is jelen van.

A most épülő új utcák pedig egy szerencsésebb, igényesebb építészeti periódusban épülnek.

Egyre több a tiszta, virágos és zöld kert terület. Az utcák azonban (tisztelet a kivételnek) elhanyagoltak és szemetesek. Egyre inkább előtérbe kerül a fa, a kökerítés, kiszorítva a fémot.

A környezet:

A falu a 10-es úttól 500 m-re fekszik, 2 km-re Komáromtól, ahová helyi járatú busz közlekedés van.

A településen digitális telefon hálózat, gáz és egészséges ivóvíz van. Ezekkel a lehetőséggel a falu lakóinak többsége élt is. Jelenleg folyik a városrész csatornázása és a szilárd útburkolat kialakítása.

Számottevő személyiségek:

Élnek a faluban értékes, nagy tudású és vonzó személyiségű emberek, de valamilyen okból nem vállálnak közösségi, irányító munkát, így nem tudnak mintául szolgálni. Vagy azért mert megöregedtek, elfáradtak és tudásuk nem kapcsolható közvetlenül a mai élethez, nem korszerű tudás - vagy azért, mert valamilyen okból a közösségétől visszahúzódtak - van köztük sértett, magányos ember.

De az is lehet, hogy egyesek tehetségét a falu nem becsülte meg, eléggé, s mielőtt irigységgel - féltékenységgel lehúzták volna, egyetlen menekvésként a leválás és a függetlenség mutatkozott.

A közösségi felmérés személyes beszélgetésekkel kezdődik, amin otthon, családi környezetben kerül sor.

Mindig óriási feladat az, hogy kiválasszuk azokat a meghatározó személyiségeket, akikkel a folyamatot elindíthatjuk. Kiket látogassunk meg? Kik a falu véleményformáló emberei? Ezekkel és hasonlóan

lő kérdésekkel indulhat el útjára az évekig is elhúzódó fejlesztői munka. A szándék ami vezérel az az, hogy a település formális mellett informális - közösségi - hálózatának kialakításában is segítsünk.

A közösségfejlesztési munkánk azonban itt Monostoron másképpen alakult. Más stratégiát kellett választanunk, valami olyant, ami alkalmazkodik a helyi speciális helyzethez és mégis a közösségfejlesztési módszert követi.

Egy adott probléma megoldásaként kezdtünk dolgozni a településen, így kézen fekvő volt az az elgondolás, hogy azokhoz a lakosokhoz menjünk el először, akik közvetlenül is érintettek a program megvalósulhatóságában.

Ehát első lépésben a rendszeresen templomba járó hívőkhöz mentünk és a következő lépések alkalmával jutottunk el azokhoz az emberekhez, akiknek korábban már volt valamilyen kapcsolatuk az épülettel.

A kapcsolatfelvétel módja:

Munkánk: információkat szerezni arról, hogyan élnek itt az emberek, mi a jó, mi a rossz az itt élésben, mik a templomot érintő problémák, azokat hogyan gondolják megoldani, kiknek a szavára hallgatnak? Ezekre, és kizárólag ezekre a kérdésekre kerestünk a személyes beszélgetések során választ. Azt, hogy a beszélgetések olykor alkalandoztak, s más értékes információhoz is eljutottunk, az csak a szerencsének volt köszönhető.

Feltétlenül fontos, hogy jó kapcsolatot teremtsünk a beszélgetőtárssal. Ébresztjük fel benne irántunk a bizalmát, s mutatkozzunk fogékonyaknak.

Milyen magatartást kell tanúsítanunk a közösségfejlesztési folyamat során? Ez mindig egy nagyon fontos pontja munkánkunknak, hisz a személyes beszélgetésekkor eldől, hogy beszélgetőpartnerünknek szimpatikusak vagyunk-e, vagy sem.

Aki már végzett közösségfejlesztői munkát, bizonyára igazat ad neked abban, hogy a személyes szimpátia kialakításával az általunk megfigyelt „probléma” is más megvilágítást kap.

A terepmunka élménye:

Az első „forduló”-ban szereplők végiglátogatása közel két hétig tartott, hiszen kezdetben mindössze két fejlesztő dolgozott a programon.

A kezdeti stádiumban úgy ítéltük meg, hogy nem kell külső segítséget igénybe venni, megvárjuk, amíg kirajzolódik egy körülbelül kép arról, hogy az érintettek mit is szeretnének tulajdonképpen.

Külső ráhatásról azonban mégsem beszélhetünk, hiszen mindkét fejlesztő a településen él, tehát nem keltette a beszélgetés egy „idegen beavatkozás” jelenségét.

A személyes beszélgetések alkalmával új, élményszerű benyomásokkal gazdagodtunk.

Nagyvonalakban kirajzolódtak a problémák, amelyekkel a későbbiek során foglalkoznunk kell, s felszínre kerültek azok a nevek is, akikre még valamilyen formában támaszkodni tudunk a háttérinformáció kiteljesedéséhez. A velük való beszélgetés volt a terepmunka második része, ahol már erősen támaszkodtunk a legelső beszélgetőpartnereinkre.

Őket kértük fel ugyanis, hogy mutassanak be bennünket az általuk ajánlott családoknál.

Az összegyűjtött problémák:

S most nézzük, hogy mik azok a problémák, melyekkel még találkozunk és felemlítődtek:

- öregek,
- helybeli pap hiánya,
- közellátás,
- kábeltelevízió,
- csatornázás,
- iskola, óvoda,
- munkanélküliség,
- tömegközlekedés,
- utak minősége,

orvosi rendelő, gyógyszerár,
művelődési ház,
nagybani állattartás,
Duna-part, Holt-ág,
Nagyerdő, természetvédelmi terület.

lemző a településre az izoláltság, az elégedetlenség, a „szolga-
ellem”, a település múltja-, a kulturális élet gazdagsága utáni
gy, a gazdátlanág.

ndezek a jelenségek érezhetőek voltak a kápolnatemplom felújí-
a alatt folytatott beszélgetésekkor is.

fejlesztési munkát végzők megállapították, „hogyan kapcsolatot te-
nteni viszonylag könnyű, de mélyebbre jutni már nagyon ne-
z.”

ondolunk itt arra, hogy erkölcsileg mindenki támogatta és jó ötlet-
k tartotta a felújítási munkákat, de már szerepet nem szíve-
n, vagy legalább is, nehezen vállaltak. Természetesen ez betudha-
a kornak is, hiszen a templomba járók zöme az idősebb korosz-
yból kerül ki.

ő feladatunk a kápolna felújításának és hasznosításának megol-
sa, tehát első közösségi felmérésünk ezen probléma orvoslására
ult, a többi feladat elindítása egy későbbi komplex fejlesztői fo-
mat része lehet.

„Tornyos villa”:

„Tornyos villa”-ként ismert plébániatemplomot Tuba János
(1855-1924) Komárom város főjegyzője, országgyűlési képviselője, a
komáromi Lapok alapítója, a híd megépítésének kezdeményezője
ította. A századelőn a környék kiemelkedő szellemi vonzerejét
entette. Festői környezetű kertjében, valamint falai között számos
resség fordult meg.

elmúlt 100 évben hányattatott sorsa volt a hajdan szebb időket
ott villának, mely jelenleg római katolikus kápolnaként funkció-
ol.

Az épület Monostor egyik legszebb látványossága, melynek megővése minden jóérezsű komáromi, s főleg helybeli feladata.

A kápolna jelenlegi állapota nagyon leromlott.

A hetenkénti egy alkalom (istentisztelet) kivételével a ház üres.

Ezen szomorú ténymegállapítás eredményeként gondoltunk arra, hogy társadalmi és egyházi összefogással megpróbáljuk az épületet felújítani és hasznosítani.

Elsődleges célunk az volt, hogy az épület eredeti állapotát figyelembe véve, egy olyan közösségi teret hozzunk létre, ami hosszú időn keresztül szolgálhatja az egész település igényeit.

A kérdőív:

Előkészítő munkánk elérkezett ahhoz a ponthoz, amikor szükségét éreztük annak, hogy a templom felújításáról és a hasznosításáról megkérdezzük településünk egész lakosságát.

Erre a célra szerkesztettünk egy 3 oldalas kérdőívet, melyet ez év februárjában eljuttattunk minden házhoz.

A kérdőívek kihordása személyesen történt. Minden önkéntes kapott egy területet ahová eljuttatta a lapokat, majd pár nap múlva össze is szedte.

A szórását 4 fő végezte és egy-két idősebb hívő is vállalt egy-egy kisebb területet.

A terítésnél törekedtünk arra, hogy minden háznál elmondhassuk a következőket:

- a kérdőív kitöltése önkéntes, tehát nem kötelező,
- mindenki csak azt a részt töltsse ki, amit abból érdemesnek tart,
- ha nem is tud hozzájárulni a felújításhoz, akkor is írja le véleményét, hiszen azzal is segít,
- személyi adatok megadása sem kötelező, bár ha valamiben felajánlotta a segítségét, akkor feltétlenül szükségesek azért, hogy munka megkezdésekor elérhetővé váljék.

A lakosság hozzáállása eltérő volt.

ika volt az a kitöltött lap, ahol az elutasításról tájékozódhattunk.

oltak, akik egyáltalán nem válaszoltak, vagy nem is juttatták vis-
a a kérdőíveket.

válaszadók is inkább csak a felújítási munkálatokra válaszoltak,
ig a hasznosításra vonatkozó kérdések nagy százalékban megvá-
szolatlanok maradtak.

elikes, hogy azok a kérdések, ahol a véleményét kértük az adat-
elgáltatóknak, szinte kivétel nélkül válasz nélkül maradtak.

0 kérdőívet juttattunk el a lakossághoz, melyből 121 lap érkezett
saza. Ebből :

kitöltött, és

ki nem töltött szerepelt.

kérdőív azon részét, melyet az információs kalauz kiadásához
antunk segítségül, szinte kivétel nélkül figyelmen kívül hagyták.

tanítana - tanulna rovat és a helyi specialitásról szóló kérdésünk-
igen kevesen válaszoltak, a kapott adatok nem érdemlegesek a
dolgozásra.

fejlesztői munkánk hatása:

szociális munkánk és felmérésünk elindított egy folyamatot,
lynek hatása csak pár év múltával lesz látványosan tapaszt-
ható. Az igazi hatás azonban már most érezhető, s ez termé-
telenesen több részből tevődik össze.

fejlesztői munkánkat eredményesnek mondhatjuk, hiszen közre-
működésünkkel több helyi csoport, közösség kapott életre, új kap-
csolatok jöttek létre, vagy régiak értékelődtek át.

a helyi orgánum is (Koppánymonostori Kalendárium) lakossági
megfogással jött létre, ami új emberi kapcsolatok, és szerepkörök
rejtőit eredményezte, melyben az egyéni tudás is újra felértéke-
lőtt.

munka erősíti a helyi tudatot, identitást, megfogalmazva annak
tartalmát is, a másság, az egyediség, a többiektől való sajátos külön-

bőzőség önbizalomfokozó és programot adó felismeréseinek talajt adva.

Újra előtérbe kerül a múlt, s egy szerves fejlődés részeseivé válnak ezáltal a helyiek. Így válik ismét lehetővé az, hogy az idősebbek átadhatják tapasztalataikat a fiataloknak, akik mindezeket meg is tanulhatják.

Ezáltal új megvilágításba kerül a korosztályok közti különbség, s a különböző generációk egyazon eszméért, dologért tudnak együttműködni.

Értékké válik a hétköznapi tevékenység, jelentőssé az egyén, s ezáltal az önbecsülés, az önérték.

Elősegíti, hogy a települést érintő információk közösségi használatba, nyilvánosságra kerüljenek, s ezáltal szervezni képes a helyi nyilvánosságot, vagy legalábbis fontos részese lehet annak.

A településen egy inspiráló légkört képes elindítani és létrehozni, ami azt jelenti, hogy azok az egyéni elgondolások, amelyek megvalósítása korábban értelmetlennek látszott, megvalósításra érdemesnek kezdenek látszani, és ezek során új elgondolások is születhetnek.

Ami a legfontosabb :

Az újdonságként megjelenő alulról felfelé való szerveződés a legfontosabb, ami leginkább megkülönbözteti ezen szerveződések a hivataloktól.

Az emberek szeretnek tevékenykedni, dolgozni. Teszik ezt akkor is ha korlátozzák őket, de egy öntevékeny munka során kihozzák önmagukból a maximumot. Ilyenkor felszínre kerülnek a kreatív gondolatok, s a jobbnál jobb ötletek. Élvezik, hogy mindazt véghez vihetik, amit elképzelték, s ezen munkájukban a közösségtől nem az akadályoztatást, hanem a bátorítást és segítőkészséget kapják.

Monostori Éva

„Én el nem mennék innen sehová se!”

Elmondta Tóth Imre

Őseim 1320-ba kerültek ide, a Tóth szülők Ácsról. Ezt még a nagyanyám ivadékától tudom, ő mesélte.

Anyám részéről 1875-ben kerültek ide őseim túlról, Léről. Egy hatalmas nagy árvíz borította el azt a falut, s őseim úgy jöttek át ladi-kon.

Igy bennszülöttek vagyunk, bennszülött monostori.

Nagyon szeretem ezt a települést, szeretek itt élni. Én el nem mennék innen sehová se.

Azért jó itt, mert valamikor olyan nyugodt kis fészek volt, sőt még az én életemben is. 1927-re emlékszem, akkor halt meg apám. Akkor még nem volt több család itt a faluban, mint 30, de oly összetartó népek voltak, hogy az el nem mondható.

Ez itt mind szőlőhegy volt, túlsóféli gazdáké, sőt még a monostori erőd területe is. Azt úgy vették el, valami Bedecs-féle gazdától. Egészen a Szúnyogvárig terjedt a szőlő, ott pedig kezdődött a grófi birtok Ácsig. A Solymosi gróf birtoka volt egészen Concóig.

Az itt élő emberek földműveléssel, szőlőműveléssel, aratással foglalkoztak. Földműves emberek voltak, akik inkább uradalomban dolgoztak.

A Koppányvezér út Duna felé eső területe mind odaáti gazdák területe volt, míg az itteni már a grófné családjáé volt.

A Bedecseknek jó nagy birtoka volt itt, de már nem emlékszem a másik nevére. Pedig tudtam ám, mert egy mappát olvastunk a Harányi tanító úrral. Azt még én találtam egy öreg padláson az iskola mellett. Ott volt egy olyan öreg nádtetős épület, annak a padlásán találtam egy ilyen mappát, abba volt írva Monostor története. Nem géppel, hanem csak kézírással. Na aztán ezt a Bozsóval bogarásztuk, annál is lett, őhózzá került. Én akkor még iskolás gyerek voltam, ő meg akkor tanult tanítónak.

Bozsó bácsi tanított engem, bár nem sokat, mert inkább abban az időben tanult, amikor én odajártam. De nagyon sokat forgolódtam ott, mert a Hiszek igazgató volt akkor itt, aki méhészett, s apám is foglalkozott velük.

Így aztán, én mint gyerek nagyon örültem, hogy odaengedett a méhekhez, s ha csak tehettem mindig elmentem hozzá. Két családot hagyott is rám, amit 27 családra fel is szaporítottam.

Én mindenhol dolgoztam. Hét éves koromban már cseléd voltam, tehenes gyereknek kellett elmennem, mert a nagybátyám elvitt az aratáshoz kötélterítőnek. Ekkor egy parasztnál aratott, s annak éppen nem volt tehenese, hát ott fogott.

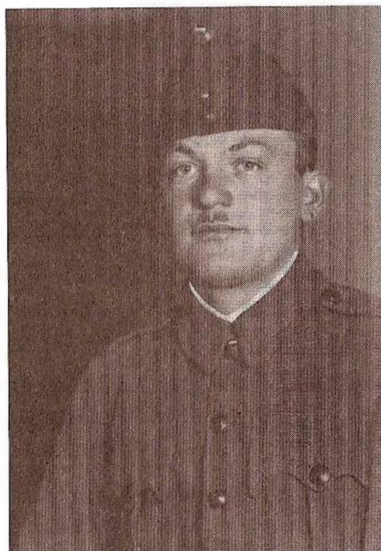
Azt mondta: „jó lesző te gyerek, elterelgeted a teheneket!”

No aztán ott voltam egy évig. Enni adott, meg kaptam egy kis ruhát, az volt csak a bérem, pénzt nem adott. Innen jártam iskolába is. Később is dolgozgattam nála.

Amikor az iskolából kimaradtam, akkor meg kőművesekhez jártam. Igmádon dolgoztam 15 évesen, 1935-ben, innen jártam oda gyalog, minden nap. Reggel 6-ra jártunk, este 6-ig. Éjjél volt, amire hazaértünk, reggel meg fél 3-kor mentünk.

Ekkor már csak ketten voltunk anyámmal, mert apám hirtelen meghalt, bátyámat meg baleset érte. Vele elmentünk a szigetbe fát szedni, s beleszakadt a jégbe, aztán meghalt, mert megfázott.

Én, megmondom őszintén, én multságba még nem voltam soha életemben, mert én csak dolgoztam. Nekem kellett a kenyeret keresni, én csak dolgoztam. Én a munkának éltem.

Imre bácsi 1942-es katona képe.

Később egy komáromi cégtől Komáromba kerültem dolgozni.

1938 után már Érsekújvárra, Ógyallára jártunk azután dolgozni, de oda már könnyebb volt, mert biciklivel mentünk. Olyan katonai barakokat csináltunk 1941-ig.

1941-ben korán reggel a Vág-Dunánál egy légvédelmi pincét csináltam, akkor mentek többen a lengyárba felvételizni, s én is elmentem velük. Fel is vettek, s akkor hagytam ott a céget. De nem sokáig voltam a Lengyárba, mert nagyon kevés pénzt kaptunk. Akkor elmentem túlra, ott olyan artézi kutakat fúrtak az Erzsébet szigeten. Na ott, aztán szépen kerestem, de ott éjjel-nappal dolgozni kellett. Felváltva dolgoztunk, s csak egy-egy órát alhattunk.

Jól kerestünk, de iparkodtam is, mert a bevonulásig próbáltam minél több tartalékot összeszedni anyámnak.

1942-ben vonultam be, október 5-én, december 6-án meg volt az eskünk, túl az Öregvárban. Ugyan a Monostori erődbe vonultam be, de éppen akkor hurcukodtak át az Öregvárba.

Még december 6-án hazajöttem, a kertünk végéből kivágtam két fát, s gyorsan összefűrészelttem anyámnak, s már be is köllött menni. Mondtam anyámnak, hogy ha vasárnap nem leszek szolgálatban, akkor megint haza tudok jönni.

De 10-én voltunk Harcsáson gyakorlaton, aztán egy órakor már ültettek is fel bennünket a vonatra, a Soproniakkal mentünk a menet-századdal.

Anyámnak még azt sem tudtam mondani, hogy: „Isten veled, megyek a frontra.”

Egy bácsi éppen akkor jött haza a frontról - aki monostori volt, Agoston Géza bácsi - az állomáson éppen jött szembe, vele üzen-tem. Kértem: Géza bácsi, mondja meg anyámnak, hogy megyek a frontra, s többet nem találkozunk. Aztán ríva fakadt, meg rítam én is. Addig nem is gondoltam, hogy a fronton fogok kikötni. Reggel elindultam 2 deci feketekávéval Harcsásra a gyakorlótérre, s azon a napon Miskolcon kaptam ebédet.

A 22-es második hadosztályhoz vezényeltek bennünket.

Karácsony másnapján találkoztam aztán a mieinkkel, monostori emberrel, Kirizs Jánossal. Meghalt már szegény Jancsi. Vele találkoztam aztán, később már találkoztunk többen ott a Donnál. Sok monostori volt ott.

Akkor olyan tél - talán azóta se volt olyan -, hogy 40 - 50, sőt 60 fős hidegek is voltak, csak 10 percig tudtunk csak kimenni őrskébe. 1943 decemberéig, a visszavonulásig ott voltam. Akkor hajnalban ütöttek rajtunk az oroszok, akkor hajtottak vissza bennünket.

1943-ban a visszavonulásnál elfagytak az ujjaim. Verettek bennünket rendesen az oroszok, aztán volt egy sváb gyerek, idevaló valahová, s három családja volt neki, no ő megsebesült a combján. Ott maradtunk vele hárman, a többiek elmentek, mert hát mindenki a saját életét mentette. Én hamar lemetéltem a hátáról a sátorlapot, mert ottan nem volt idő, hogy mi kötözzessük, vagy nem tudom mi. Aztán ledobtam a kesztyűt, hogy a lábánál rendesen össze tudjam kötni, meg a pokrócot aláraktuk, hogy a havon tudjuk mivel húzni itet. Na ott fagytak el az ujjaim, kesztyű nélkül, mert ott lejjebb jöttek olyan motoros szánnal, s iparkodtunk őt oda levinni, hogy ők onnan el tudják húzni. Aztán visszamentem, hogy megkeressem a kesztyűt, de nem találtam. De aztán ott volt a zászlós úr, halálos sebet kapott. Annak mondom, akkor lehúzzom a kesztyűjét, de letörött a keze csuklóban, olyan hideg volt. No, ez sem sikerült. Úgyhogy megfordultam s elindultam anélkül.

Akkor egészen a Linszki mocsarakig, ottan állapodtunk meg 1943 december 4-én.

Itt már nem volt olyan veszedelmes, már ennivalónk is akadt, tűrhető helyünk volt. Mert nem mondom, amikor jöttünk hazafelé csak a nyers csollánt eszegettük.

1944 júliusában mentünk aztán újból bevetésre, ott vasútbiztosításon voltunk. Na ott sebesültem meg, aknázáskor. Aknaszilánkot kaptam, még az volt a szerencsém, hogy vízben mentünk, s gyorsan bele tudtunk feküdni. Ahol egy kicsi emelkedő volt, ott kilátszottam, s ott ért a szilánk. Onnan aztán több helyszín után kerültem csak haza Komáromba, a komáromi hadikórházba.

Decemberben meg elvittek a nyilasok. De nem tudtak mit csinálni velem, mert tele voltam kelésekkel, amit kint szereztem a hűlésektől, úgyhogy elengedtek, s mondták: „Menjek, amerre látok!”

Azután csapattestemhez mentem, hogy szabadságot kérjek, de amire visszamentem, már nem voltam itt, elmentek Németországba. Így aztán egyelőre maradtam.

1945 áprilisban aztán elvittek az oroszok. Itt voltam egy két hétig, egy ponton hidat csináltunk az Erzsébet híd helyett. Amíg a nagy híd el nem készült, addig az volt.

Egy reggelre elaludtak az őrk, s megpróbáltam megszökni, és sikerült is. Mire észrevették - itt volt egy átjáró, s ott éppen el tudtam bújni, mire beverette a géppisztolyt. Hát mint komáromi jól ismerem a terepet, ismertem minden zegét, zugát. Aztán a vasúti toronynál találtam egy vasutas göncöt, azt húztam magamra, s úgy ballagtam végig a vasút mellett.

Innen nem messze volt egy rakodó, na ott megint elfogtak az oroszok, itt voltam megint egy hétig. Lőszert raktunk ki meg be. Ott aztán voltak az ország minden részéről emberek. Nekik mutogattam, hogy nézzétek, ott lakom én. Hajtogatták is, hogy lógjak meg, de hát nem lehetett. Aztán egyszer berúgtak és elaludtak az őrk, aztán így sikerült mégis megugranom az országúton keresztül.

1947 április 6-án házasodtunk össze a mamával. Egy lányunk lett csak, s így van még két unokánk.

A felszabadulás után fődeket osztottak, ott dolgoztam, majd 1951-ben beálltam a Tsz-be, mert hát nem volt más. Ott voltam egészen 1965-ig, de ott aztán csináltam mindent.

A Tsz nagyon nehezen, szegényen indult. Volt úgy, hogy kézzel vetettük a kukoricát, meg kézzel hajtottuk a cséplőgépet szegény Várdi Lajos bácsival, ő már nem él szegény.

Nagyon nehéz munka volt, eléggé ki voltunk hajtva, s elég rossz keresetet kaptunk. Ennyi jutott. 1952 június 8-án volt egy akkora fagy, hogy elfagyott az összes vetés. Panaszkodtak az emberek, mert volt akinek még a kenyérre való sem volt. Nekünk azért valamennyicske maradt, de sokat is dolgoztunk. Nappal a Tsz-be, éjjel meg itthon.

A Tsz-ből 1965-ben elmentem, ugyan a vasútra nem vettek föl, mert ugye hát párt ellenségek voltak abban az időben. A vasgyárban voltam 2 évig, állandó éjeles.

Szegény Pintér Laci volt ott az igazgató, aztán mondom neki, hogy vóna vasúton hely. Oda is adta a papírt, hogy áthelyezéssel mehetek. Na ott meg mondták, hogy így nem vesznek át, de aztán Ő azt mondta, hogy várj, majd én elintézem, s úgy mehettem el. Ott voltam aztán 16 évig ott, s onnan jöttem el nyugdíjba.

Aztán úgy itthon eldolgozgattunk. Szereztem egy kis földet, 4 holdat. Már egyáltalán nem tudom használni, úgyhogy kiadtuk. Kapunk érte egy kis takarmányt, aztán abból tarthatunk egy kis állatot, avval elvagyunk.

Hát 24-en voltunk 21-esek, együtt jártunk a mamával iskolába is, de már csak mi vagyunk együtt egyedül.

1947-ben 4 pár esküdött egyszerre, de azok közül már egyik sem él, mármint az emberek. Asszonyok még vannak, de az emberek már nem. Az Árusék, a Barassóék, a Kóródiék meg mi esküdtünk egyszerre.

**„... az összetartást, a szeretetet hiányolom,
azt ami itt volt!”**

Elmondta Sándor Gyula

1920 táján kerültem ide. Itt nőttem fel, ebbe az iskolába jártam, akkor még a Balogh Sándor volt itt az igazgató, majd a Hiszek tanító úr.

Harmadik általánosba jártam, amikor idekerült ez a Tóth Kálmán. Akkor már ketten tanítottak. Akkor még csak 6 osztály volt, s egyszerre több osztályt tanítottak. Míg az osztály egyik felének a földrajzot tanították, addig a másik felének csendes foglalkozás volt. Végeredményben több osztály volt egy tanteremben.

Majd akkor én az iskola elvégzése után 1929-ben Komáromba jártam a mai Petőfi iskolába a négy polgárit.

A második polgári éve alatt halt meg apám, s ez számunkra nagyon kilátástalan helyzetet teremtett. De anyám, meg a nővérem arra bízott, hogy végezzem csak el a harmadik osztályt, aztán majd a negyedikkel majd csak lesz valami. Ha majd később úgy gondolom, akkor is elvégezhetem. De aztán a negyedikhez kerülve, azt is elvégeztették velem.

Az iskola után bekerültem a városházába, Alapi Gáspár volt akkor a polgármester. Minden osztályon dolgozhattam, hogy ha valahol lesz üresedés, nyugodtan helyettesíthessem.

De mivel nem éreztem biztos jövőt, elkerültem lakatos inasnak Budapestre, majd a vasúthoz mentem lakatosnak. Aztán jött egy rendelet, amikor visszacsatolták Erdélyt, meg a Felvidék egy részét, a szolgálati időket be kellett létesíteni, a vasúti létszámot is felduzzasztották. Így aki megfelelt a kívánalmaknak, elmehetett mozdonyvezetőnek. Én meg kapva kaptam az alkalmon, s jelentkeztem a dolgozók unszolására.

Így aztán visszajöhöttem Komáromba. 37 évem volt a vasútnál, amiből 27 évet töltöttem utazással.

1970-ben jöttem el nyugdíjba.

Itt Monostoron annakidőn nagyon jó emberek voltak. Összetartóak. Itt mindenki mindenkit ismert, mintha egy testvér lett volna. Ha ránéztünk egy gyerekre, már tudtuk is, hogy kinek a gyereke.

Ezek ám nem a háborút követően voltak ám. Sajnos az utána következő időkből már nem ilyen kellemesek az élményeink.

A háborút is végig dolgoztam a mozdonyon. Mindig éjjel dolgoztunk, mert nappal már el kellett tűnni. Bizony izgalmas helyzetek voltak akkor.

Sose tudtuk, hogy hazajövünk-e.

Bizony ezekre gondolok, amikor azt mondtam, hogy voltak kellemetlen napjaink.

Azelőtt mi azt tapasztaltuk, hogy akkor szegényebbek voltak az emberek, nem zárkóztak így be a négy fal közé, mint most.

Mi mentünk esténként tollat-, kukoricát fosztani. Az egymás segítése mindig a szem előtt volt, s ez ma már nem tapasztalható. Ma még a rokonság se olyan, mint azelőtt volt. Mindenki éli a saját, külön életét.

Színi előadások az 1930-40-es években.

A szegénység, az egymásrautaltság összekovácsolta az embereket.

Mi szegények voltunk akkor, de boldogok és elégedettek.

Az asszonyok reggel rőzsét gyűjtöttek, megfőzték az ebédet és 11.00 órára már vitték is a férjükhöz.

Az átlagos család 5-6 gyerekes volt, mégsem sírtak az asszonyok, egyszerűen csak tették a dolgukat.

Itt a lőtér is. Ide jártunk mi mindig ki. Mezítláb jártunk kora tavasztól, késő őszig, mégse kellett olyantól tartani, hogy valami megsért bennünket. Nem volt elhajigált üvegdarab, vagy üres konzerves doboz.

Nekünk gyerekeknek is megvolt a mindennapi feladatunk. Azt mondták a szüleink, hogy : "Fiam, ekkor és ekkor megitatod a csirkéket, lehajtod a kacsákat a Dunára, de arra vigyázz, hogy ki ne menjenek a nagy Dunára, mert akkor azt sose látjuk. "

Most nincs ilyen, nem kell a gyerekeknek otthon dolgozniuk, nem kell hazaadniuk a keresetüket.

Én mentem a kőműves mellé dolgozni, téglát dobálni, meg a Molnár Gyulánéhoz jártam gyümölcsöt szedni. Szamárral jártam a Gyár utcába szódás szifont tölteni.

Az iskolából hazajöttünk ebédelni, aztán mentünk is vissza az önképző körbe. De amint vége lett az iskolának, egyből mentünk dolgozni.

Elmentem aratni is. Igyekeztem én is helytállni úgy, mint a többiek, akik több éve már odajártak.

Istállóban aludtunk a szalmán, aztán 3.00 órakor már keltünk is a kaszásokkal. Vájúnál mosakodtunk.

Aztán meg mentünk lent nyúni. Összefogtunk egy csomót, levertük róla a földet, aztán összeraktuk kévébe, felhasogattuk a szárát. Kitejtettük, majd vittük az áztatóba, majd megint teregetni kellett.

Az iskolából kijövet, mindig volt egy vigyázó, s ha jött egy felnőtt, akkor kórusban zengtek, hogy : "Dicsértessék a Jézus Krisztus!"

No, ha valaki rendetlenkedett, azt felírta, aztán másnap reggel jelentkeznie kellett.

Vagy százszor kellett leírnia, hogy mi az, amit nem csinálhat legközelebb. Ma tiltakoznak ezen büntetésforma ellen, de ez nem volt olyan rossz. Egyrészt megtanulta a gyerek, hogy mit szabad és mit nem, és megtanulta a szépírást is.

A másik amivel nem értenek ma egyet, az a testi fenyítés. Az ablak párkányon ott volt a nád-, orgona-, mogyorópálca aztán amikor a gyerek valami olyasmit csinált, odaküldték, hogy válasszon közülük.

De régen azért keresték ám fel a tanítót a szülők, hogy fogja még szigorúbban a gyereket, mert otthon már nem bírnak vele.

Az itteni lakosságnak a szórakozása abban nyilvánult meg, hogy összeverbuválták a fiatalságot, dalárda alakult, színjátékokat adtak elő. Még én is szerepeltem. Még vidékre is mentünk.

Még arra emlékszem, hogy abban a színdarabban is szerepeltem, aminek az volt a címe, hogy : " Melyiket a 9 közül ?"

Belépti díjat is szedtek, amiből később vettek egy tangóharmonikát is. Ezt aztán a későbbiek során fel is használtunk.

Ugyancsak a bevételből vettük azt a táblát, ami most az iskola falán van, s amelyen a háborúban elesettek névsora szerepel.

Ezeket mind az akkori tanítók tanították be.

Én most az összetartást, a szeretetet hiányolom, azt, ami itt volt!

Színi előadások az 1930-40-es években.

Színi előadások az 1930-40-es években.

KÖZÉRDEKŰ TUDNIVALÓK

ÜGYFÉLFOGADÁSI REND

**hivatalok, orvosok, gyógyszerterek,
állatorvosok Komáromban**

ÖNKORMÁNYZAT: Szabadság tér 1. - Telefon : 340 - 011

Hétfő : 13.00 - 16.30

Kedd : nincs

Szerda : 8.00 - 16.00

Csütörtök : nincs

Péntek : 8.00 - 12.00

Ügyfélszolgálat: Hétfőtől csütörtökig : 8.00-16.00

Pénteken : 8.00-12.00

Adóhivatal: Hétfőtől csütörtökig : 8.00-16.00

Pénteken : 8.00-12.00

FÖLDHIVATAL: Szabadság tér 1. - Telefon : 340 - 273

Hétfő : 13.00 - 16.30

Kedd : nincs

Szerda : 8.00 - 16.00

Csütörtök : nincs

Péntek : 8.00 - 12.00

VÁROSI RENDŐRKAPITÁNYSÁG:

Igmándi út 24. - Telefon : 343 - 007

Hétfő : 7.30 - 15.30

Kedd : nincs

Szerda : 7.30 - 15.30

Csütörtök : 12.30 - 15.30

Péntek : 7.30 - 12.00

**KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI ADÓ-,
ÉS PÉNZÜGYI ELLENŐRZÉSI HIVATAL:**

Tatabánya, Komáromi út 42. - Telefon : 317 - 022

Hétfő : 12.00 - 16.00

Kedd : nincs

Szerda : 8.00 - 15.00

Csütörtök : nincs

Péntek : 8.00 - 12.00

Információ és adóalany nyilvántartás:

Hétfőtől csütörtökig : 8.00 - 18.00

Pénteken : 8.00 - 12.00

KÖZJEGYZŐI HIVATAL: Szabadság tér 1. - Telefon : 340 - 011

Hétfő : nincs

Kedd : 8.00 - 15.00

Szerda : nincs

Csütörtök : 8.00 - 15.00

Péntek : nincs

VÁROSI BÍRÓSÁG: Beöthy Zsolt u. 26. - Telefon : 342 - 153

Hétfő : 8.00 - 12.00

Kedd : nincs

Szerda : Panasznap 8.00 - 12.00, 13.00 - 15.00

Csütörtök : nincs

Péntek : 8.00 - 12.00

VÁROSI ÜGYÉSZSÉG: Beöthy Zsolt u. 26. - Telefon : 342 - 089

Hétfőtől péntekig : 7.30 - 15.30

POSTA:

Koppánymonostor, Radnóti Miklós u. 6. - Telefon : 340 - 751

Hétfőtől péntekig : 8.00 - 16.00

Pénztári órák : 8.00 - 15.00

Komárom, Szent István tér 2. - Telefon: 344 - 536

Hétfőtől péntekig : 8.00 - 19.00

Főpénztár : 8.00 - 18.00

Szombaton : 8.00 - 12.00

Orvosi rendelések időpontja:

Dr. Bíró Barnabás, Komárom, Maros u. 2.

Telefon: 343 - 907, mobil : 20/421 - 653

Hétfő :

Kedd :

Szerda :

Csütörtök :

Péntek :

Dr. Gordán Ildikó, Komárom, Tóth Lőrinc u.

Telefon: 344 - 995, mobil : 20/417 - 842

Hétfő : 8.00 - 12.00

Kedd : 12.00 - 16.00

Szerda : 8.00 - 12.00

Csütörtök : 12.00 - 16.00

Péntek : 8.00 - 12.00

Dr. Juhász Márton, Komárom, Tóth Lőrinc u. - Telefon: 344 995

Hétfő : 12.00 - 16.00

Kedd : 8.00 - 12.00

Szerda : 12.00 - 16.00

Csütörtök : 8.00 - 12.00

Péntek : 12.00 - 16.00

Dr. Kovássy László, Komárom, Tóth Lőrinc u.

Telefon : 344 - 422, mobil : 20/393 - 692

Hétfőtől péntekig : 8.00 - 12.00

Dr. Skála Ferenc, Komárom, Tóth Lőrinc u.

Telefon : 344 - 755, mobil : 20 / 788 - 462

Hétfőtől péntekig : 8.00 - 12.00

ÜGYELET:

Helye: Komárom, Tóth Lőrinc u. - Telefon : 344 - 770

Hétfőtől péntekig : 17.00 - 7.00

Szombat-Vasárnap : egész nap

Gyermekegyógyászat:

Dr. Boldov Tibor, Komárom, Beöthy Zsolt u. 4.

Telefon : 345 - 915, mobil : 30 / 395 - 326

Hétfő : 9.00 - 12.00

Kedd : 9.00 - 12.00

Szerda : 9.30 - 11.30

14.00 - 15.00

Csütörtök : 10.00 - 12.00

Péntek : 9.00 - 12.00

Csecsemő tanácsadás:

Szerda : 12.30 - 13.30

Dr. Schler Szilvia, Komárom, Beöthy Zsolt u. 4.
Telefon : 345 - 924, mobil : 20 / 454 - 704

Hétfő : 8.00 - 11.00

Kedd : 8.00 - 10.00
14.00 - 15.00

Szerda-
péntek: 8.00 - 11.00

Csecsemő tanácsadás:

Kedd : 12.30 - 13.30

Dr. Zsilka Ilona, Komárom, Beöthy Zsolt u. 4.
Telefon : 344 - 080, mobil : 30 / 944 - 730

Hétfő : 8.00 - 11.00

Kedd : 8.00 - 10.00
14.00 - 15.00

Szerda : 8.00 - 10.00
14.00 - 15.00

Csütörtök : 8.00 - 10.00

Péntek : 8.00 - 11.00

Csecsemő tanácsadás:

Csütörtök : 12.30 - 13.30

HÉTVÉGI ÜGYELET:

Helye: Selye János Kórház, Komárom, Széchenyi István u. 4.

Telefon : 342 - 840

Komáromi Rendelőintézet szakorvosi rendelései:

Cím: Komárom, Beöthy Zsolt u. 4. - Telefon : 344 - 080

Sebészet:

Hétfőtől péntekig: 8.00 - 14.00

Ügyelet: Selye János Kórház, Komárom, Széchenyi István út 2.
Telefon : 342 - 840

Nőgyógyászat:

Hétfőtől Péntekig : 8.00 - 13.00

Ügyele: Selye János Kórház, Komárom, Széchenyi István út 2.
Telefon : 342 - 840

Fogászat:

Hétfő : 8.00 - 13.00

Kedd : 13.00-tól rendel Dr. Szekeres György

Szerda : 8.00 - 13.00

Csütörtök : 13.00-tól rendel Dr. Boldov Vlagyimír

Péntek : 8.00 - 13.00

Iskolafogászat: Feszty Árpád Általános Iskola, Csillag ltp. 6.
Telefon : 343 - 601

Belgyógyászat:

Hétfő : 7.00 - 13.00

Kedd : 7.00 - 14.00

Szerda : 7.00 - 14.00

Csütörtök : 12.00 - 15.00

Péntek : 7.00 - 14.00

Ügyelet: Selye János Kórház, Komárom, Széchenyi István u. 2.
Telefon : 342 - 840

Szemészet:

Hétfő	:	8.00 - 13.30
Kedd	:	nincs
Szerda	:	8.00 - 11.00
Csütörtök	:	nincs
Péntek	:	nincs

Orr-, fül-, gégeészet:

Hétfő	:	7.00 - 12.00
Kedd	:	9.00 - 12.00
Szerda	:	7.00 - 12.00
Csütörtök	:	7.00 - 12.00
Péntek	:	7.00 - 12.00

Audiológia:

Hétfőtől péntekig: 12.00 - 13.00

Ideggyógyászat:

Hétfőtől péntekig: 8.00 - 14.00

Laboratórium:

Hétfőtől péntekig: 7.30 - 10.00

Röntgen:

Hétfőtől péntekig: 8.00 - 14.00

Pszichiátria:

Hétfőtől péntekig:

Sportorvosi rendelés:

Kedd - szerda: 14.00 - 16.00

Onkológia:

Hétfőtől szerdáig: 9.00 - 13.00

Ortopédia:

Kedd : 14.00- tól

Rheumatológia: Táncsics Mihály u. 34. - Telefon : 344 - 696

Hétfőtől péntekig:	7-13	dr. Németh Eleonóra
	13-15	dr. Fazekas István

Gyógyszertárak:

Aranykígyó Patika, Kalmár köz - Telefon : 343 - 940

Hétfőtől péntekig: 8.00 - 16.00

Balzsam Bt., Klapka György út 3 - Telefon : 340 - 063

Hétfőtől péntekig: 8.00 - 16.00

Menta Patika, Jedlik Ányos u. 8. - Telefon :

Hétfőtől péntekig: 8.00 - 16.00

Vásártér Patika, Széchenyi István út 81. - Telefon : 343 - 063

Hétfőtől péntekig: 8.00 - 16.00

Állatorvosok:

Dr. Győrfi Lajos, Táncsics Mihály u. 61. - Telefon : 342 - 480

Dr. Logodi Annamária, Sport u. 14. - Telefon : 343 - 306

Dr. Muravölgyi László, Sport u. 14.

Telefon : 343 - 306, 30 / 468 - 862

Dr. Nedeczky Árpád, Jókai Mór tér 9. - Telefon : 342 - 367

Dr. Répási Gábor, Babits Mihály u. 9. - Telefon : 342 - 907

KOMÁROM - KOPPÁNYMONOSTOR autóbusz menetrendje 1999. júniusáig

Komáromból indul munkanapokon:

4.20, 4.55, 5.15 táborig, 5.55, 6.25, iskolai napokon 6.55, 7.30 táborig, 8.25, 9.55 táborig, 11.45, 13.00, iskolai napokon 14.05 táborig, 14.30, 14.55, 15.40 táborig, 16.30, 17.30, 18.45 táborig, 19.45, 20.40, 22.36
Ácsra Monostoron keresztül.

Komáromból indul szabad és munkaszüneti napokon:

4.25, 5.15 táborig, 6.20, 7.25 táborig, 9.00, 9.55 táborig, 12.25, 13.55, 15.25, 16.50, 17.30, 18.45 táborig, 19.45, 20.40, 22.40

Koppánymonostorról indul munkanapokon:

4.40, 5.10, 5.35 tábortól, 6.10, 6.40, iskolai napokon 7.10, 7.45 tábortól, 8.40, 10.15 tábortól, 12.30, 13.15, 14.20, iskolai napokon 14.45 tábortól, 15.20, 15.55 tábortól, 16.55, 17.45, 19.05 tábortól, 20.00, 20.55

Koppánymonostorról indul szabad és munkaszüneti napokon:

4.50, 5.30 tábortól, 6.35, 7.40 tábortól, 9.15, 10.15 tábortól, 12.40, 14.15, 15.45, 17.05, 17.45, 19.10. 20.00, 20.55

Koppánymonostoron működő kisiparosok címjegyzéke:

Babirák Gábor, asztalos, Kacsóh Pongrác u. 23. - Telefon : 343 - 679

Barassó László, fogtechnikus, Aranyember u. - Telefon : 344 - 128

Barta Zoltán, kőműves, Radnóti Miklós utca 32/a

Telefon : 341 - 097

Beke Mihályné, vegyesbolt, Koppányvezér út 111.

Telefon : 340 - 735

Bordács Zoltánné, vegyesbolt, Szamos utca 22. - Telefon : 340 - 596

Bozi Ágoston, szennyvíztisztítás, Székely Bertalan u. 34.

Telefon : 344 - 144

Czeglédi Gabriella, kozmetikus, Csendes utca 4. - Telefon : 340 - 905

Czeglédi Lászlóné, Virágbolt, Csendes utca 4. - Telefon : 340 - 905

Czita Lászlóné, fodrász, Koppányvezér út 133. - Telefon : 341 - 836

Csere Béla, villany- és gázszerelő mester, Blaha Lujza u. 8.

Telefon : 340 - 385

Dikász Józsefné, Ági büfé, Koppányvezér út 90. - Telefon : 341 - 215

Egyed László, háztartási gépszerelő, Székely Bertalan u. 40.

Telefon : 341 - 109

Farkas Attila, építési vállalkozó, Festő, mázoló, tapétázó mester,

Koppányvezér út 121. - Telefon : 344 - 761

Fazekas István, fuvarozó, Építőanyag értékesítő, Jászhai Mari u. 3.

Telefon : 344 - 112

Fenyvesi Lajos, festő- mázoló, tapétázó mester, üveges,

Koppányvezér út 75. - Telefon : 341 - 018

Fortuna presszó, Koppányvezér út - Telefon :

Füsi György, fuvarozó, Koppányvezér út 171. - Telefon : 341 - 052

Győre László, Legenda söröző, Radnóti Miklós u. 11/a

Telefon : 341 - 093

Horváth Lajosné, Vegyesbolt, Koppányvezér út 129.

Telefon : 341 - 835

Hungler László, aranyműves, Koppányvezér út 199.

Telefon : 341 - 058

Juhász Dóra Attila, bútorasztalos, Koppányvezér út

Telefon : 345 - 251

Kertész Ottó, kisgépszerelő, Koppányvezér út 109.

Telefon : 341 - 029

Kertész Ottó, asztalos, Koppányvezér út 109. - Telefon : 341 - 029

Kiss Ferenc, festő, mázoló, tapétázó mester, Koppányvezér út 87.

Telefon : 341 - 834

Kiss Károlyné, fodrász, Koppányvezér út

Kovács János, árufuvarozó, Hold u.

Kőrösi Ferencné, Nusi söröző, Koppányvezér út 127.

Telefon : 341 - 512

Lakatos Ferenc, munkaruha készítő, Viola köz 18.

Telefon : 341- 168

Maller Zsigmond, redőnykészítő, Koppányvezér út 239.

Telefon : 341 - 223

Mészáros Jánosné, dekoratőr, Hiszek Nándor u. 4.

Telefon : 340 - 925

Musitz Zsolt, kőműves, Áprili Lajos u. 25. - Telefon : 343 - 668

Németh István, kőműves vállalkozó, Koppányvezér út 123.

Telefon : 341 - 040

Novák György, autófényező, Áprili Lajos u. 21. - Telefon : 340 - 694

Nyári István, kőműves vállalkozó, Koppányvezér út 50.

Telefon : 341 - 017

Pápay Csaba, Vegyesbolti kereskedő, Koppányvezér út

Telefon : 340 - 930

Pénzesné Németh Márta, könyvelő, Laktanya köz 3.

Telefon : 344 - 018

Potháczky Lajos, csincsilla tenyésztő, Szőlő-sor - Telefon : 340 - 704

Pőcze József, autószerelő mester, Vendéglő u. 1.

Telefon : 340 - 720

Pulai Imre, víz-, gáz-, központi fűtés szerelő, Károlyi Mihály u. 3.

Telefon : 345 - 198

Rukkensukk Mónika, varrónő, Koppányvezér út

Sáfrány József, magántervező, Jászai Mari u. 22/a.

Telefon : 340 - 316

Szalai Endre, magánfuvarozó, Szőlő-sor 27. - Telefon : 341 - 117

Szemereiné Diószegi Márta, fodrász, Szőlő-sor 17.

Telefon : 343 - 707

Szentirmay Ferenc, Monostor panzió, Batsányi Lajos u. 58.

Telefon : 343 - 000

Szokolai Attila, kőműves, Koppányvezér út 122.

Telefon : 341 - 038

Talpi büfé, Koppányvezér út 142. - Telefon : 341 - 044

Vasas Sándor, cukrász, Koppányvezér út, - Telefon : 340 - 141

Váradi Kálmán, Büfé, Kodály Zoltán u. 4. - Telefon : 340 - 942

Villám Péter, festő, mázoló, tapétázó mester , Esze Tamás u. 15

Telefon : 343 - 671

**1999. évi
NAPTÁR - horoszkóp**

JANUÁR	
1	1 P Újév
	2 Sz Ábel
	3 V Genováva
2	4 H Titusz
	5 K Simon
	6 Sz Boldizsár
	7 Cs Attila
	8 P Gyöngyvér
	9 Sz Marcell
3	10 V Melánia
	11 H Ágota
	12 K Etnő
	13 Sz Veronika
	14 Cs Bódog
	15 P Lóránt, Lóránd
	16 Sz Gusztáv
4	17 V Antal, Antónia
	18 II Piroksa
	19 K Sára, Márió
	20 Sz Fábán
	21 Cs Ágnes
	22 P Vince, Artúr
	23 Sz Zelma
	24 V Timót
5	25 H Pál
	26 K Vanda, Paula
	27 Sz Angelika
	28 Cs Károly, Karola
	29 P Adél
	30 Sz Martina, Gerda
	31 V Marcella

JANUÁR

Télhó

Boldogasszony hava

Janus isten minden kezdetnek, kezdésnek az istene. Róla nevezték el az első hónapot.

„Az új évet (ócska tárgy)

kell megénekelnem,

hálálkodva, ahogy illik,

poharat emelnem.

Mit van mit kívánni még

ily áldott időben -

Adjon Isten, ami nincs,

ez új esztendőben.”

(Arany János: Alkalmi vers)

BAK december 22-től január 20-ig

E jegyben születetteken feltűnik a többnyire melan-
kólikus temperamentum. Lényük igen komoly,
gondolkodó, nagyon kitartó és törekvő. Rendkívül
becsvágyóak és igyekeznek felülemelkedni azokon
a viszonyokon, amelyekben születtek. Ez a törek-
vés náluk nem lelkesedő, hanem vasakarattal és
következetességgel érik el a körülményeikhez ké-
pest legmagasabb fokot anélkül, hogy az akadályoktól visszaretten-
nének. A sors nem ajándékoz nekik semmit, mindent óriási szorga-
lommal, kitartással kell kiharcolniuk. Erénye a tárgyilagosság,
amely minden köntörfalazást kerül, a szigorú kötelességtudás, be-
csületesség és az igazságérzet. Ezáltal magasabb állásokat vállalhat-
nak. Sok közöttük az igazgató és más vezető egyéniség.

Fakarékos, gazdaságos rendszere következtében megfogható teljesítményeket tud felmutatni mialatt mások még csak álmodoznak erről. Nagy szorgalommal rendszeres tudást szerez, később ébred fel benne a vágy a tekintély és a hatalom iránt. Igyekszik mindent akaratának alávetni. Legbensőbb lényük a szolgálat. Pedig éppen olyan jól tudnak uralkodni, sőt hajlamuk szerint többnyire urak is, nem pedig alárendeltek.

Szereti a formaságokat. Lelkiismeretes, a kicsinyességig. Nem bírja az érzések fitogtatását, pedig ő maga mély érzésekre képes. Kerül minden külső gyengédséget és hízelgést. Ügyel rá, hogy teljesített szolgálatáért elismerést kapjon, és megköveteli a neki kijáró tiszteletet. Ha ezt mégis nélkülöznie kell, akkor könnyen lesz szeszélyes, mogorva, gyanakvó és hallgatag. A legtöbb Bak-ember depresszióra hajlamos.

A bak szerencseszíne az indigó.

FEBRUÁR		
6	1	H Ignác
	2	K Karolina, Aida
	3	Sz Balázs
	4	Cs Ráhel, Csenge
	5	P Ágota, Ingrid
	6	Sz Dorottya, Dóra
7	7	V Tódor, Rómeó
	8	H Aranka
	9	K Abigél, Alex
	10	Sz Elvira
	11	Cs Bertold
	12	P Livia, Lídia
8	13	Sz Ella, Linda
	14	V Bálint, Valentin
	15	H Kolos
	16	K Julianna, Lilla
	17	Sz Donát
	18	Cs Bernadett
9	19	P Zsuzsanna
	20	Sz Aladár, Álmos
	21	V Eleonóra
	22	H Gerzson
	23	K Alfréd
	24	Sz Mátyás
	25	Cs Géza
	26	P Edina
	27	Sz Ákos, Bátor
	28	V Elemér

FEBRUÁR

Télutó hó Bőjtelő hava

A tisztulás hónapja. Valamikor az év utolsó hónapja volt, ezért ragasztották hozzá a szökőnapokat. A név a latin fibra, bőrhulladék szóból származik.

„Cseppre csepp, csöpög a hólé
sűrűn már az ereszen,
gyöngyfüggöny leng a ház hosszán,
hajladozik fényesen.
Minden ház egy tündérkastély
csupa ékszer, csupa dísz,
gyémántos a kazal, boglya,
még a kutya óla is.”

(Illyés Gyula: Csöpög a hólé)

VÍZÖNTŐ január 21-től február 19-ig

A Vízüntő jegyében született ember kimondottan szociális érzékű és szeret minden humánus intézményt. Hívő, türelmes ember, akiben bízni lehet. Nem csupán az új, a rendkívüli, a haladás, az eredetiség vonzza őket, hanem rendkívül emberszeretők is velük született emberismeretükkel, amely már sokszor látnoki. Más emberek terveit, szándékait

sokszor előre megérzik. Jellemük állhatatos, belátó, gondolkodó, lelkiismeretes és erősen független.

Lényük segítségre kész és nagystílú, néha kissé félénkek és tartózkodóak: majdnem mindig szerények, tapintatosak és nyugodtak. A nyugodt külső sokszor szenvedélyeket takar. Majdnem mindig van a szívükben egy soha meg nem szűnő csendes fájdalom valamely el nem ért cél miatt, legyen az reménytelen szerelem, vagy el nem

ért szellemi vagy hivatásbeli ideál, vagy gyermekek miatti gond. Bár többnyire szilárd és kitartó vonásokat látunk, el nem titkolható romantika, idealizmus, rajongás és depresszió váltakoznak bennük. Ezek az emberek nem szívesen engedik magukat életmódjukban korlátozni.

Szeretik a társaságot és a barátokat, és minden körben könnyen mozognak. Szimpatikus lényük miatt kedveltek is, mégis hajlamosak az elkülönülésre és a csendes megfigyelésre. Nagy szabadság utáni vágy lakik bennük, de éppen úgy készek magukat alávetni a nekik szimpatikus embereknek vagy azoknak, akiknek hasonló érdekeik vannak.

Többnyire intellektuális foglalkozásuk van, mert hajlamuk van a tudományok, művészetek, vallás és minden magasabb szellemiség iránt. Egészség tekintetében vérkeringési zavarok, légzési nehézségek fordulhatnak elő.

A vízőntő szerencseszíne a kék.

MÁRCIUS

10	1	II	Albin
	2	K	Lujza
	3	Sz	Kornélia
	4	Cs	Kázmér
	5	P	Adorján
	6	Sz	Leonóra, Inez
	7	V	Tamás
11	8	H	Zoltán
	9	K	Franciska
	10	Sz	Ildikó
	11	Cs	Szilárd
	12	P	Gergely
	13	Sz	Krisztián
	14	V	Matild
12	15	H	Nemzeti ünnep
	16	K	Henrietta
	17	Sz	Gertrud, Patrik
	18	Cs	Sándor, Ede
	19	P	József, Bánk
	20	Sz	Klaudia
	21	V	Benedek
13	22	H	Béata, Izolda
	23	K	Emőke
	24	Sz	Gábor, Karina
	25	Cs	Iren, Írisz
	26	P	Emánuel
	27	Sz	Hajnalka
	28	V	Gedeon
14	29	H	Augusztá
	30	K	Zalán
	31	Sz	Árpád

MÁRCIUS

Tavaszelő hó Bőjtmás hava

A Rómát alapító Romulus király legenda szerint atyjáról, Marsról nevezték el. Mars kezdetben a tavasz istene volt, de mivel a rómaiak hadjárataikat általában tavasszal indították el, lassan a harc, a háború istenévé vált.

*„Déli szellők, fújjatok csak,
játsszatok a hajamon.*

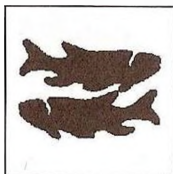
*Olvassz havat, melengető
márciusi szép napom.*

*Fagyos folyó megáradjon,
vessen bimbót minden ág.*

*Szebb a somfa gyenge szirma,
mint a szürke jégvirág.”*

(Szécsi Margit: Március)

HALAK február 20-tól március 21-ig

Jellemük pillanatonként változó ellentmondásokból áll. Legtöbbjüknél a határozottság hiánya állapítható meg. Mindenféle „körülmények” hátráltatják, hogy valódi lényük szerint fejezzék ki önmagukat, és ezért a háttérben kénytelenek maradni. Kötelességérzetük igen fejlett, nagy igazságszeretet jellemzi, becsületére nagyon vigyáz. Iparkodik a bajokkal küzdő emberek életébe egy kis napsugarat vinni.

Jellemének alapja az önfeláldozás. Maga is sokat szenved, ezért érzékeny van más emberek gyengeségei vagy gondjai iránt, és nagyon szeretne segíteni. Ezek az emberek a legügyesebbek ott, ahol mások jólétéről kell gondoskodni, ezért sok jó vendéglős, ápoló, dajka, de

kedvelt szállító is van közöttük. Jellemük hajlékony, puha, érzékeny, lelkesedő, jóban és rosszban igen befolyásolható, ingadozó és kissé nehezen elemezhető.

Anyagi ügyek nem vonzzák, és mégis majdnem mindegyik szereti a jó evést-ivást.

Ha az élet túl sokat követel tőlük, könnyen rezignáltakká válnak. Szeretik mindennek a rossz oldalát nézni, és ezért sokszor felesleges gondot okoznak maguknak. Kevés az önbizalmuk. Türelmesek gyengébb emberekkel szemben, felebaráti szeretet, könyörületesség jellemzi őket. Békeszeretők, vendégszeretők. Hivatásukat változtatják és gyakran van két foglalkozásuk. Hiányzik belőlük a kitartás.

Mindig bizonyos ideál felé törekszenek, amit magukon vagy másokon szeretnének megvalósítani. Ezért sokszor különösnek, sőt önfejtőnek hatnak. Velük született jószáguk néha pazarlásra készíti őket.

A Halak szerencseszíne a kék.

ÁPRILIS		
14	1 Cs	Hugó
	2 P	Áron
	3 Sz	Buda, Richárd
	4 V	Húsvét, Izidor
15	5 H	Húsvét, Vince
	6 K	Vilmos
	7 Sz	Herman
	8 Cs	Dénes
	9 P	Erhard
	10 Sz	Zsolt
	11 V	Leó, Szaniszló
16	12 H	Gyula
	13 K	Ida
	14 Sz	Tibor
	15 Cs	Anasztázia, Tas
	16 P	Csongor
	17 Sz	Rudolf
	18 V	Andrea, Ilma
17	19 H	Emma
	20 K	Tivadar
	21 Sz	Konrád
	22 Cs	Csilla, Noémi
	23 P	Béla
	24 Sz	György
	25 V	Márk
18	26 H	Ervin
	27 K	Zita, Mariann
	28 Sz	Valéria
	29 Cs	Péter
	30 P	Katalin, Kitti

ÁPRILIS

Tavaszhó

Szent György hava

Vénus istenasszony egyik mellékneve április, azaz megnyíló, megnyitó volt. A szülést jelképezte és ezzel kapcsolatban a szerelmet.

„Ákom-bákom berkenye,

Szagos húsvét reggele,

Leöntjük a virágot,

Viszik már a kalácsot.”

(Magyar népköltés)

KOS március 22-től április 21-ig

A Kos jegyében született emberek nagy életerővel és jó egészséggel rendelkeznek. Akaraterő, impulzivitás, határozottság, tetterő, becsvágy, optimizmus és bátorság a legfőbb tulajdonságuk. Erősen tudnak kívánni. Gyorsan és könnyen lelkesednek, úgyhogy különösen alkalmasak vezető szerepre. Harci készségük ellenére minden áldozatra készek. Bizonyos nyugtalanság jellemzi lényüket, szenvedélyük sokszor veszélyes helyzetbe hozza őket. Nehezen tudnak tisztába kerülni a saját érzéseikkel, és ezért könnyen esnek szélsőségekbe. Általánosságban nagylelkűek és haragjukat gyorsan elfelejtik.

Szeretik a romantikus, kalandos, spekulatív dolgokat. Ideáljaiktól nehezen téríthetők el. Bár gondolkodásban, szavakban és tettekben

alaposak és nem csinálnak fél munkát, ha valamibe belekezdnek - mégis csak a gyorsan végezhető dolgokra alkalmasak. Másnak engedik át azt a munkát, amely kitartó megerőltetést kíván.

Társaságban mulattatók, kedves, tréfás modoruk van és jó pajtások tudnak lenni. Szeretik a rendet, a harmonikus környezetet, de környezetüktől megkívánják az alárendeltséget és a segítséget saját dolgaik eléréséhez.

Legérzékenyebb testrészük rendszerint a fejük, ezért gyakran szenvednek fejfájásban. Kimerültségnél gyakori a szemfájás, álmatlanság. Többnyire éles tekintet, jó hallás, ízlés és szaglás jellemzi őket, de kevés érzékük van a mély érzésekhez. Ha azonban elfogja őket valamely szenvedély, attól nehezen tudnak szabadulni.

A Kos szerencseszíne a piros.

MÁJUS		
18	1 Sz	Munka ünnepe
	2 V	Zsigmond
19	3 H	Tímea, Irma
	4 K	Mónika, Flórián
	5 Sz	Györgyi
	6 Cs	Ivett, Frida
	7 P	Gizella
	8 Sz	Mihály
	9 V	Gergely
20	10 H	Ármin, Pálma
	11 K	Ferenc
	12 Sz	Pongrácz
	13 Cs	Szervác, Imola
	14 P	Bonifác
	15 Sz	Zsófia, Szonja
	16 V	Mózes, Botond
21	17 H	Paszkál
	18 K	Erik
	19 Sz	Ivó, Milán
	20 Cs	Bernát, Felícia
	21 P	Konstantin
	22 Sz	Júlia, Rita
	23 V	Pünkösd, Dezső
22	24 H	Pünkösd, Eszter
	25 K	Orbán
	26 Sz	Fülöp, Evelin
	27 Cs	Ilélla
	28 P	Emil, Csanád
	29 Sz	Magdolna
	30 V	Janka, Zsanett
	31 H	Angéla

MÁJUS

Tavasztó hó

Pünkösöd hava

A „deus Majus” jelentése hatalmas, nagy isten. Jupiternek volt a melléneve, a május hónapot neki szentelték.

„Bodzavirágból, bodzavirágból

hullik a, hullik a sárga virágpör,

Fönn meg a felhők szállnak az égen

bodzafehéren, bodzafehéren.”

(Nemes Nagy Ágnes: Tavasz felhők)

BIKA április 22-től május 21-ig

Fejlett akarat és érzésvilág a jellemzőjük, mindig erősen anyagi hajlamúak. Vágynak nagy pénz és birtok után, és nagyszerűen alkalmasak arra, hogy más részére is pénzt keressenek. Kitűnő hivatalnokok és jobban megfelelnek alkalmazotti, mint vezető állásban, mivel azonban rendszerint igen megbízható, becsületes emberek és jól végzik feladatukat, sokszor kerülnek reprezentatív állásba, vezető pozícióba.

Rendkívül erős akaratuk van. Ha valamit elvállaltak, kitartanak mellette, nehezen befolyásolhatók. Türelmesek, nyugodtan tudnak várni amíg valami megéri, úgyhogy többnyire el is érik céljukat.

Külsőleg nyugodt természetet mutatnak, sőt, többnyire beszédmodoruk is nyugodt, határozott és imponáló.

Bár nagyon jó barátok és pajtások, mégis bizonyos hajlamuk van az elkülönülésre, és ezért kissé egyoldalúakká válnak. Nehéz velük igazán megbarátkozni.

Kissé lassúak, szellemileg és lelkileg nehézkesek. Szinte hiábavaló kísérlet valamiképp átfórmálni őket. Mint barátok jólelkűek, de csak addig, amíg engedelkeny az ember velük szemben. Viszont veszedelmes ellenfelek. Ha valaki ingerli őket, nehezen csillapodó dührohamot kapnak. Nagyon érzékenyek az ellentmondásokkal szemben, viselkedésük bizony ilyenkor goromba és nyers. Ezek azonban csak epizódok az életükben: rendszerint mégis türelmesek és tartózkodóak. Nem szeretik az izgalmakat és a kritikát. Családias érzésük erős, szeretik a dalt és a muzsikát: értenek ahhoz, hogyan kell a kellemeset megtalálni és élvezni.

Vitalitásuk folytán legtöbbször hosszú életűek és szerencsések.

A bika szerencseszíne a sárga.

JÚNIUS	
23	1 K Tünde
	2 Sz Kármén, Anita
	3 Cs Klotild
	4 P Bulcsú
	5 Sz Fatime
	6 V Norbert, Cintia
24	7 H Róbert
	8 K Medárd
	9 Sz Félix
	10 Cs Margit, Gréta
	11 P Barnabás
	12 Sz Viljő
25	13 V Antal, Anett
	14 H Vazul
	15 K Jolán, Vid
	16 Sz Juszti
	17 Cs Laura, Alida
	18 P Arnold
26	19 Sz Gyárfás
	20 V Rafael
	21 H Alajos, Leila
	22 K Paulina
	23 Sz Zoltán
	24 Cs Iván
	25 P Vilmos
	26 Sz János, Pál
	27 V László
	28 H Levente, Irén
	29 K Péter, Pál
	30 Sz Pál

JÚNIUS

Nyárelő hó

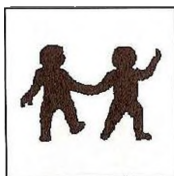
Szent Iván hava

Juno istennőről nevezték el, Jupiter felesége volt.

„Füllbevalók függnek a cseresznyefán,
szamócát szüretel egy kis helyre lány.
Kertedben kardvirág, rózsák, violák ...
Pipacs integet a partról - ezer apró láng.
Tarsolya tartogat még valami jót:
a várva várt nyári nagyvakációt.”

(Osvát Erzsébet: Nyár, örömhözó)

IKREK május 22-től június 21-ig

Nehezen kiismerhető emberek, ezért nehezen is érthetők meg. Bőkezűek és fukarak egyszerre, fellépésük lehet határozott, de félénk-ideges is. Majdnem minden tulajdonságuknak, sőt sorsuknak is két arca van. Csak a gondban és a bajban egyformák, mert azt nehezen tudják elviselni, egészen fel-

dúlja idegeiket. Jellemük alapja az ésszerűségekre való beállítottság. Gondolkodásmódjuk rendszerint világos, kritikájukban logika van, érdeklődésük sokoldalú, úgyhogy sokszor elaprózzák magukat. Feltűnő náluk, hogy szeretik a változatosságot, legjobban szeretnének egyidőben kétféle dolgot csinálni vagy két helyen lenni. Sokszor elkezdenek valamit, majd abbahagyják, közben máshoz kezdenek és csak azután folytatják megint az első munkát. Ez a velük szü-

letett sokoldalú és nyugtalan szellemben rejlik. Könnyen befolyásolhatók, környezetük könnyen téríti el őket szándékaiktól.

Okosan gondolnak előnyeikre, kereskedői ügyességgel rendelkeznek, beszédben és írásban tehetségesek. Serénységük nem enged nekik szabad időt, könnyen túldolgozzák magukat. Lelkileg igen érzékenyek és könnyen elveszítik egyensúlyukat. Belátó értelem, észszerű érvek elfogadása, alkalmazkodás jellemzi őket. Gyorsan fogják fel a pillanat követelményeit és bajban is eltalálják, amit tenni kell. Társaságban az Ikrek-típus szeretetre méltó, udvarias, barátságos, többnyire tréfás, jó humorú. Igen ügyes és jó modora van. Ezért általános szimpátiának örvend. Könyvkereskedők, utazók, tudósítók között sok Ikrek-típusút találunk, mert megértik a nagyközönség ízlését. Sok alvásra van szükségük, a nagy izgalmaktól tartózkodniuk kell.

Az Ikrek szerencseszíne a viola.

JÚLIUS	
27	1 Cs Tihamér
	2 P Ottó
	3 Sz Kornél, Soma
	4 V Ulrik
28	5 H Emese, Sarolta
	6 K Csaba
	7 Sz Apollónia
	8 Cs Ellák
	9 P Lukrécia
	10 Sz Amália
29	11 V Nóra, Lili
	12 H Izabella, Dalma
	13 K Jenő
	14 Sz Őrs, Stella
	15 Cs Henrik, Roland
	16 P Valter
30	17 Sz Endre, Flek
	18 V Frigyes
	19 H Emília
	20 K Illés
	21 Sz Dániel
	22 Cs Magdolna
31	23 P Lenke
	24 Sz Kinga, Kincső
	25 V Kristóf, Jakab
	26 H Anna, Anikó
	27 K Olga, Liliána
	28 Sz Szabolcs
	29 Cs Márta, Flóra
	30 P Judit, Xénia
	31 Sz Oszkár

JÚLIUS

Nyárhó

Szent Jakab hava

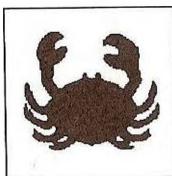
Julius Caesarról nevezték el.

„Rekkenő hőség, kánikula.

Lógó nyelvvel lohol egy kutya.

*Virágok szirmát belepte a por,
erőre szomjas fű, fa és bokr.”*

RÁK június 22-től július 22-ig

A Rák szülőtteinél az érzések - a családhoz, az otthonhoz és az anyához való kapcsolat - játsszák a legfőbb szerepet. Temperamentumuk kissé flegmatikusra hajló, de többnyire becsvágyó, ha passzív formában is. Igen fontos számukra a nyilvános elismerés és a hatalom. Mindig bizonyos feszültség áll fenn náluk az akarás és a kivitel között. Miután érdekes keveréket őriznek magukban az óvatosságból és a flegmából, sokszor aláértékelik önmagukat, gyakori a kisebbségi érzés bennük.

A 12 típus közül a Rák jegyűeknek van a legjobb memóriájuk. Szívesen is emlékeznek a múltra, mások által régen feledett részletekre. Igen erős bennük az anyai érzés. Környezetükkel szemben úgy

anyáskodnak, hogy az már szinte gyámkodásszámba megy. Általában alkalmazkodó, támogatásra szoruló, szelíd és gyenge jellemek. Gazdag érzelmi életük következtében romantikusak és rajongók, de makacsak is, könnyen sértődők. Hangulatuk rendkívül változó. A szeszélyesség megnehezíti a vele való érintkezést. Egészsége törékeny, nem alkalmas kemény testi munkára. Gondok és félelmek emésztési zavarokat okozhatnak nála és gyakran szenved képzelt betegségtől. Bár viselkedésében tapintatos, kedves, vidám, szerény, mégis megérezni rajta, hogy ritkán harmonikus. Mély érzése és jó-sága miatt, gyengeségei ellenére is szeretik. Szereti az olyan foglalkozást, amelyben a nagyközönség is szerepet játszik. Kitűnő történelemtudósok és régiségkutatók vannak közöttük, mert mindig van érzékük a múlt iránt. Szeretnek takarékoskodni, és szeretnek gyűjteni, mégpedig a legkülönfélébb dolgokat. A nők kiváló betegápolók és majdnem kivétel nélkül háziasszonyok.

A Rák szerencseszíne a zöld.

AUGUSZTUS	
	1 V Boglárka
32	2 H Lehel
	3 K Hermína
	4 Sz Domonkos
	5 Cs Krisztina
	6 P Berta, Bettina
	7 Sz Ibolya
33	8 V László
	9 II Emőd
	10 K Lőrinc
	11 Sz Zsuzsanna
	12 Cs Klára
	13 P Ipoly
34	14 Sz Marcell
	15 V Mária
	16 H Ábrahám
	17 K Jácint
	18 Sz Ilona
	19 Cs Iluba
35	20 P Szt. István ünn.
	21 Sz Sámuel, Hajna
	22 V Menyhért
	23 H Bence
	24 K Bertalan
	25 Sz Lajos, Patrícia
	26 Cs Izsó
	27 P Gáspár
	28 Sz Ágoston
	29 V Beatrix, Erna
	30 H Rózsa
	31 K Erika, Bella

AUGUSZTUS

Nyárutó

Kisasszony hava

Augusztus császárról kapta a nevét. Octavianust azért nevezték el Augusztusnak, mert a szó jelentése: „A legerencsésebb”.

*„... Csak úgy ég a dolog,
gyúl a kévehalom, csap a lánc, csikorog,
sír a cséphadarón ...”*

(Szergej Jezsinyin: Cséplés)

OROSZLÁN július 23-tól augusztus 23-ig

Ez a típus erős és élénk érzelmű természet. Előkelő, nagy stílus, de kissé bőbeszédű. Hatalomra, tekintélyre és luxusra vágyik, becsvágy, határozottság és önbizalom jellemzi. Szereti a dicséretet és a hízlegést. Mindig a középpontban szeret állni, a személyi tiszteletet nagyra becsüli, ami külsőleg a tisztelet kifejezésében, belsőleg az ostoba és aljas cselekedetektől való elfordulásban nyilvánul meg. Igen érzékenyek és büszkeségükben könnyen sérthetők. Töbnyire szívesen segítenek, mert fontos tulajdonságuk a melegszívűség, a nagylelkűség, amit még ellenségeikkel szemben is kimutatnak. Nagyon tudnak szeretni, és mindig találunk valakit, aki a szeretetükre méltó. Bár nagy erő és vitalitás van

bennük, nemigen szeretik a testi munkát, szívesen dolgoztatnak másokat, sohasem szeretnek kicsinyes dolgokkal foglalkozni, csak vezető állásban érzik jól magukat. Szeretik a kényelmet. Ha a jellem diszharmónikus és a külső élet nem folyik békében és harmóniában, úgy a szív könnyen megbetegedhet. Ebben az esetben vérkeringési zavarok, lázas megbetegedések állhatnak elő, amelyek visszahatással vannak a szellemi állapotára, és szeszélyeket, búskomorságot, később- ha elhatalmasodni engedi - esetleg kétségbeesést idézhetnek elő.

Az OROSZLÁN jegyű embernek legjobb orvossága a szeretet, a béke és harmónia. Jellemző, hogy sorsukban rendkívül fontos helyet foglal el a szerelem és a házassági kapcsolat.

Az oroszlán szerencseszíne a narancssárga.

SZEPTEMBER		
36	1 Sz	Egyed, Egon
	2 Cs	Rebeka, Dorina
	3 P	Hilda
	4 Sz	Rozália
	5 V	Viktor, Lőrinc
37	6 H	Zakariás
	7 K	Regina
	8 Sz	Mária, Adrienn
	9 Cs	Ádám
	10 P	Nikolett, Hunor
	11 Sz	Teodóra
38	12 V	Mária
	13 H	Kornél
	14 K	Szeréna
	15 Sz	Enikő, Melitta
	16 Cs	Edit
	17 P	Zsófia
	18 Sz	Diána
39	19 V	Vilhelmina
	20 H	Friderika
	21 K	Máté, Mirella
	22 Sz	Móric
	23 Cs	Tekla
	24 P	Gellért
	25 Sz	Eufrozina
40	26 V	Jusztina
	27 H	Adalbert
	28 K	Vencel
	29 Sz	Mihály
	30 Cs	Jeromos

SZEPTEMBER

Őszelő

Szent Mihály hava

A régi római naptárban a hetedik hónap volt (septem = 7), ezt a nevét akkor is megtartotta, amikor kilencedikké lépett elő.

„Még nyílnak a völgyben a kerti virágok,
Még zöldell a nyárfa az ablak előtt,
De látod amottan a téli világot?
Már hó takará el a bérci tetőt...”

(Petőfi Sándor: Szeptember végén)

SZÚZ augusztus 24-től szeptember 23-ig

A Szűz jegyében született kissé flegmatikus temperamentum. Legerősebb náluk a racionális dolgokra irányított gondolkodás és az ítélőképesség. Az összes embertípus közül a legkritikusabb természet. Kritikája nemcsak másokat, de saját magát is éri, ezért a legjobb önismerettel rendelkezik. Szerény, magát alárendelő, komoly, igen egyszerű, lelkiismeretes, megbízható, rendszerető, sőt gyakran pedáns.

Rendkívül nagy szellemi mozgékonyság, tudományos kutatási vágy, feltaláló tehetség jellemzi. Különös tehetsége van a megfigyelésre, elemzésre. Ritkán hajlamos a fantasztikus cselekvésre, ehelyett szorgalommal, gyűjtéssel teljesít munkát a közjónak. Cselekedeteire óvatos, előrelátó és alapos, de túl sok súlyt helyez a részletekre.

tekre, a mellékesre, így az a veszély fenyegeti, hogy a lényegesre nem lesz elég tekintettel. Minden új vonzza, ezért többhöz fog hozzá, mint amennyit be tud végezni. Rendszerint jó alkalmazkodóképességgel és önuralommal rendelkezik.

Rendkívül élénk, gyors felfogóképesség, humor és jó emlékezőtehetség jellemzi. Majdnem mindannyian szeretnek olvasni és sok közöttük a gyűjtő, a könyvmoly, szobatudós, és a rendkívül szorgalmas hivatalnok is. Kétségtelenül a Szűz jegyű emberek a legműveltebbek. Bár mindannyian erősen hajlanak a kritikára, az idegen kritikát nem szenvedhetik. Túlságosan finoman érző típus, a környezet rezgéseire is érzékeny. Izgalmi állapotában emberszeretete és önuralma ellenére meggondolatlanságokra képes. Betegség tekintetében az emésztési problémák és a neurózis jellemzők. Kényesek a higiéniaira és a táplálkozásra.

A szűz szerencseszíne a viola.

OKTÓBER		
40	1 P	Malvin
	2 Sz	Petra
	3 V	Helga
41	4 H	Ferenc
	5 K	Aurél
	6 Sz	Brúnó, Renáta
	7 Cs	Amália
	8 P	Koppány
	9 Sz	Dénes
42	10 V	Gedeon
	11 H	Brigitta
	12 K	Miksa
	13 Sz	Kálmán, Ede
	14 Cs	Helén
	15 P	Teréz
43	16 Sz	Gál
	17 V	Hedvig
	18 H	Lukács
	19 K	Nándor
	20 Sz	Vendel
	21 Cs	Orsolya
44	22 P	Előd
	23 Sz	Nemzeti ünnep
	24 V	Salamon
	25 H	Blanka, Bianka
	26 K	Dömötör
	27 Sz	Szabina
	28 Cs	Simon
	29 P	Nárcisz
	30 Sz	Alfonz
	31 V	Farkas

OKTÓBER

Őszhó

Mindszent hava

A latin octo (nyolc szóból származik a neve.

*„A kertekre leszállt a dér,
kékülten pereg a levél,
rozsdásra váltak a rétek,
üres a madárfészek.”*

(Juhász Ferenc: A kertekre leszállt a dér)

MÉRLEG szeptember 23-tól október 23-ig

A mérleg jegyében születettek jellemző az egyensúly és a harmónia utáni vágyakozás. Többnyire életvidám, puha, kellemes, de kissé ingadozó emberek. Osztani és ajándékozni akar, mégsem tudja önmagát feladni és másokban elveszíteni.

Általában életvidám, szereti a víg társaságot és érdeke van minden öröm iránt, ami a világot megszépíti. Összehasonlító-képességével könnyen felfedez az emberekben dolgokat és körülményeket, amelyeket más ember észre sem venne. Áldozatkész addig, amíg valakinek a bűvkörében tudja magát - és mivel eszményibb ez a kapcsolat - annál jobban vonzza őt. Többnyire tehetségük van valamely művészethez. Jó ritmusérzékük van, szeretik a

zenét és a táncot, megértéssel vannak a nemesebb művészetek iránt. Forma- és szépérzékük kitűnő. Kimondott szépérzékük és rendszeretük dacára kényelemre hajlanak, és könnyen elhanyagolják a mindennapi élet apró dolgait. Könnyen elfelejtenek vagy elhagynak valamit. Ennek ellenére az az érzésünk van a közelükben, hogy külső és belső tisztaság van jelen, és mivel nyomát sem látjuk tola-
kodó pedantériának, ez különösen kellemesen hat. Általában finomabb természet, amely szívesen folyamodik erőszakhoz. A részle-
hajlást nem tűrik, igazságosak és szívesen készek a segítségre. Szeretnek más emberekre támaszkodni és másokkal együtt dolgozni. Ezért az életben nagy képességeik és külső előnyeik mellett ritkán érvényesülnek annak ellenére, hogy magas szellemi ambícióik van-
nak. Lekötelező szeretetreméltóságukkal hibáikat újra és újra feled-
tetik. Legjobban ott állja meg a helyét, ahol nagy megfigyelőkép-
ségét csendben és nyugodtan felhasználhatja.

A mérleg szerencseszíne a sárga.

NOVEMBER	
45	1 H Marianna
	2 K Achilles
	3 Sz Győző
	4 Cs Károly
	5 P Imre
	6 Sz Lénárd
	7 V Rezső
46	8 H Zsombor
	9 K Tivadar
	10 Sz Réka
	11 Cs Márton
	12 P Jónás, Renátó
	13 Sz Szilvia
	14 V Alíz
47	15 H Albert, Lipót
	16 K Ödön
	17 Sz Hortenzia
	18 Cs Jenő
	19 P Erzsébet
	20 Sz Jolán
	21 V Olivér
48	22 H Cecília
	23 K Kelemen
	24 Sz Emma
	25 Cs Katalin
	26 P Virág
	27 Sz Virgil
	28 V Stefánia
	29 H Taksony
	30 K András, Andor

NOVEMBER

Őszutó

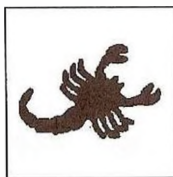
Szent András hava

A novem = kilenc szóból származik. Régen a kilencedik hónap volt, később tizenegyedik lett.

*„A kapuban zörget a tél szele,
ilyenkor édes a vadvörte, berkenye,
savanyú az egész éven át,
csak ha dér csípte meg, oltja lágy zamatát.”*

(Weöres Sándor: Kapuban zörget a tél szele)

SKORPIÓ október 24-től november 22-ig

Jelleme igen problémátikus, titokzatos, méltóságos, tartózkodó, idegenekkel szemben bizalmatlan. Sok szilárdság, erő, önérzet, büszkeség, bátorság és vállalkozási szellem van benne. Többnyire nyugodt, magukon uralkodni tudó emberek, mégis könnyen és ingerlékenyen reagálnak különböző befolyásokra, ezért nem ritka náluk a hirtelen dühkitörés. Mindig idealizmusra törekednek. Függetlenségre, befolyásra és személyiségük érvényesülésére vágynak.

Ritkán gyengék vagy ingadozók, inkább félreérthetetlenül határozottak. Céljuk elérése érdekében minden elképzelhető eszközt igénybe vesznek, ellenállás esetén a legveszélyesebb eszközöktől sem riadnak vissza. Saját ügyeikben határozottan titokzatosak, tar-

tózkodóak és hallgatók. Kitűnően értenek ahhoz, hogy más emberek titkait kikutassák. Szeret éles vitákba bocsátkozni. Haragját élénk vitákban vezeti le. A rajta esett sérelmeket vagy igazságtalanságokat sohasem felejt el. Hű és becsületes barát. Mint munkatárs, a legderekabb pajtás. A nők különösen okosak, ügyesek, és minden szeretetük és gyengédségük mellett céltudatosak, nagy lelkierő van bennük.

Nehezen tudják mások uralmát elviselni, nem engedik magukat elnyomni. A kritikát is rosszul tűrik, mert mindig meg vannak róla győződve, hogy a legjobb szándék vezette őket. Szeret mindent helyesen, korrektül és világosan elintézni. Szellemi képességei többnyire kitűnőek. Könnyen kapnak gyulladásos megbetegedéseket. Ritka és szokatlan zavarok is előállnak náluk, azonban többnyire nagy életerővel és kitűnő regenerációs képességgel rendelkeznek.

A skorpió szerencseszíne a piros.

DECEMBER	
49	1 Sz. Elza
	2 Cs. Melinda
	3 P. Ferenc, Olívia
	4 Sz. Borbála
	5 V. Vilma
50	6 II. Miklós
	7 K. Ambrus
	8 Sz. Mária
	9 Cs. Natália
	10 P. Judit
	11 Sz. Árpád
	12 V. Gabriella
51	13 H. Luca, Otília
	14 K. Szilárda
	15 Sz. Valér
	16 Cs. Etelka, Aletta
	17 P. Lázár, Olimpia
	18 Sz. Augusztó
	19 V. Viola
52	20 II. Teofil
	21 K. Tamás
	22 Sz. Zénó
	23 Cs. Viktória
	24 P. Adám, Éva
	25 Sz. Karácsony
	26 V. Karácsony
	27 H. János
	28 K. Kamilla
	29 Sz. Tamás, Tamara
	30 Cs. Dávid
	31 P. Szilveszter

DECEMBER

Telelő hó Karácsony hava

A decem = tíz szóból származik a név. Régen a tizedik hónap volt, később a tizenkettedik lett.

„... Ablakokon jégvirág van,
művészkedő hideg csipte.

Domb lejtőjén hóból dunna,
faágokon hóból csipke.

Képzeld-e ennél szebbet,
szemnek, szívnek ékeesebbet ?

Ékeesebbet ? édesesebbet ?
ennél békésegebbet ? ”

(Gábor Andor: Esik a hó - részlet)

NYILAS november 23-tól december 21-ig

A Nyilas-típusnak van a legnagyobb önbizalma és a Nyilas a legmagabiztosabb ember. Mindig reménykedve néz a jövő elé. Egész szellemi magatartása spekulatív, keresi a "jó alkalmakat". Nagy az optimizmusa. Szeret nagy terveket kovácsolni saját eszméiből. Gyakran előkelő passziókat, többnyire sportokat űznek. Nagy állatbarátok, különösen a lovak és kutyák érdeklik őket, a modern ember ezt autókkal és repülőgépekkel pótolja. Szeretnek utazni. Szabadságvágyuk ellenére mindig elismerik a törvényest és alkalmazkodnak a rendhez, a harmóniához, a vallás vagy a törvény parancsaihoz. Igen közlékenyek és ezért mindig szükségük van olyan környezetre, amelyre rábízhadják gondolataikat, viszont nincs türelmük másokat meghallgatni.

Többnyire békeszeretők és szándékosan nem bántanak meg másokat. Ha ingerlik őket, akkor erősen fellázadnak. Ebben az esetben súlyos sértésekre képesek és rendszerint eltalálják az ellenfél legfájdalmasabb pontját. Nincs semmihez türelmük, szeretetreméltó lényük ellenére indulatosságra hajlamosak. Szeretik önmagukat hallgatni és nagy gesztusokkal, hatásosan viselkedni. Gyengeségeik ellenére sem lehet rájuk haragudni. Tüdejük többször gyengén fejlett és ez jele annak, hogy természetük megkívánja a friss levegőn való foglalkozást. Legveszélyesebb azonban túlzott aktivitásuk, mert ezt gyakran általános legyengülés követi.

A Nyilas szerencseszíne a kék.

*Összeállította:
Monostori János
a Ságújfalusi Kalendárium alapján*

BÁLINT GAZDA TANÁCSAI

Örökzöldek öntözése télen

A túlevelű és a lomblevelű örökzöld fák (fenyők, cédrusok, tuják, hamisciprusok, borókák, mahóniak, fagyalok, puszpángok, babérmeggyek stb.) - amint a nevük is mutatja - télen is zöldek, tehát ebben a zord időszakban is vesznek fel vízben oldott tápanyagokat, illetve adnak le oxigént és vízgőzt. Ennek következtében ezek a szép növények télen nem is annyira a hidegtől, mint inkább a vízhiánytól szenvednek. Az átfagyott talaj morzsái között ugyanis a víz jég formájában van jelen, és ezt a növények gyökerei akkor se képesek felvenni, ha átmenetileg a légtér hőmérséklete a fagypont fölé emelkedik.

Ezért előnyös ha hosszabb száraz periódus esetén az örökzöldeket télen is megöntözzük, mégpedig nagy mennyiségű vízzel és fagymentes napokon. Ilyenkor nagyon meghálálják azt is, ha tiszta vízzel lemossuk a felületükről a kormot, füstöt és a port.

Különösen érzékenyek a téli vízhiányra az ősszel telepített örökzöldek. Ezeket nemcsak ültetéskor kell megöntözni, hanem télen is. Vízvesztésüküket azzal is mérsékelhetjük, hogy a déli oldalukra árnyékolót állítunk fel, amely megvédi őket a közvetlen napsütéstől és ily módon a kifagyástól. Az árnyékolót nádból, évelő növények levágott szárából, kukorica- és napraforgószárból házilag készítsük el.

Hordómosás, kénezés

Amíg magam nem gyakoroltam, nem is hittem volna, hogy a hordók tisztán tartásának, kezelésének milyen döntő fontossága van a borkészítésben. Időközben meggyőződtem róla, hogy a borászkodás „alfája és omegája”. Egészséges, tiszta és jól kezelt hordó nélkül elképzelhetetlen a jó bor.

A kiürített hordókat haladéktalanul alaposan ki kell mosni. Többször megforgatva bennük a vizet, hogy a szennyeződések minden hézagból kimosódjanak. Alaposan meg kell súrolni a dugót, és tisztára kell mosni a hordó külső felületét is. A hordó belsejét elemelám-

pával vizsgáljuk meg, és ha penészfoltokat észlelünk a dongákon, vagy a hordóba beleszagolva penészszagot érzünk, akkor speciális kezelésbe kezdünk: forró vízből 2 %-os Trisó-oldatot készítünk, beöntjük és alaposan kimossuk vele. Erősebb penészség esetén vékony láncot engedünk a hordóba, és ezzel forgatjuk, rázogatjuk mindaddig, amíg a penészfoltok eltűnnek. Ezt a kezelést két-háromszori meleg vizes kimosás, majd ugyancsak két-háromszoros hideg vizes öblítés kövesse. Az utolsó víznek kristálytisztnak kell a hordót elhagynia. (Az ecetszagú hordók kezelésére házilag nem érdemes vállalkozni. Ezeket kádárhoz kell elvinni, aki kifenekli a hordót, és a belsejét kigyalulja.)

A kimosott edényt néhány órára csepegőre állítjuk, vagyis úgy helyezzük el két rúdon (lécen) hogy a lefelé fordított dugónyíláson a víz teljesen kicsöpögjön belőle, és a belseje is megszikkadjon. Közben külsejét szárazra törölgetjük, és a festés kopásait kijavítjuk. Csak szikkadt, száraz hordót állítsunk vissza a pincébe, és azonnal kénezzük le, 100 l hordóúrtartalomra egy szál kénlapot számítva. Ezt akasszuk meghajlított drótkampóra, és mindig a kénlap felső csúcsát gyűjtsuk meg. Ha ugyanis alul kezd égni, akkor a kén becsepeg a hordóba, és a bor záptojásízű lesz. Amikor a kénlap jól ég, a dugóval zárjuk le, ha a kénlap elalszik, ez azt jelenti, hogy kevés az oxigén, mert azt a penész- vagy egyéb gombák felhasználták. Az ilyen edényt ismételtlen kezelésbe kell venni.

A kénezett hordót jól beleilleszkedő fadugóval szorosan le kell zárni. Hogy a záródás légmentes legyen, tekerjünk a dugóra gyékénylevelet vagy kukoricacsuhét.

Ne feledkezzünk meg arról, hogy a hordóra krétával feljegyezzük a kénezés időpontját! Az üres hordók kénezését havonta meg kell ismételni.

Szén-dioxid párna a boron

A borászkodás egyik alaptörvénye, hogy a tárolóedény mindig teli legyen borral. Ha ugyanis a bor nem tölti meg teljesen a hordót, vagy az üvegballont (vagyis a bor darabon van) akkor a bor felüle-

tén rövidesen fehér lepedék (borvirág, pimpó) jelenik meg, illetve a bor penészes, ecetes vagy barnatöréses lesz.

Ez a körülmény sok fejtörést okoz a bortermelőknek, hiszen a folyamatos fogyasztás következtében egy-egy edény mégiscsak átmenetileg félig-harmadáig lesz tele, és az állandó fejtegetés, mozgatás se válik a bor előnyére.

Hogyan lehet ezen a dolgon segíteni ?

A következő módszert még kevesen ismerik, pedig egyszerű és nagyon hatásos : a szódavizes szifont nem töltjük meg vízzel, de beleeresztjük egy szénsav-tartalmát. A szifon kifolyócsövére erősítünk egy vékony gumi- vagy műanyag csövet, és annak a másik végét belevezetjük a borral félig telt hordóba vagy ballonba : megnyomjuk a szifon szelepét és a szénsav beáramlik a hordóba.

Minthogy a szénsav nehezebb a levegőnél, párnaként helyezkedik el a bor felszínén, megakadályozva, hogy a levegő oxigénje, illetve a levegőben lévő mikroorganizmusok a borba jussanak, és káros bomlási folyamatokat idézzenek elő.

A szén-dioxid párna kb. egy hétig nyújt biztos védelmet a bornak, azután meg kell újítani. A legbiztonságosabb az természetesen, ha a bort kisebb edényekbe, demizsonokba, palackokba töltjük.

Gyógytea készítése

Főként télen, de más évszakokban is szívesen fogyasztunk üdítő- és gyógyteákat. Ezek elkészítésének is van néhány, megszívlelésre méltó fortély.

A teát mindig tiszta (semmiképp se zsíros), zománcozott edényben főzzük. Olyan edényt válasszunk, amelynek jól zárható fedele van.

Forrázatot kell készíteni az illóolajat tartalmazó virágokból, levelekből és füvekből, mint például a kamillavirág, a borsmentalevél, a hársvirág, és az illatos magokból, mint például az ánizs-, kömény- és koriander-mag. A forrázatot úgy állítjuk elő, hogy az edényben előkészítjük a forrásban lévő vizet. Néhány percig állni hagyjuk, leszűrjük, és ízlés szerint hűtve, de legalább langyosan fogyasztjuk.

Főzetet a gyökerekből, kérgekből álló teakeverékekből készítünk. A teaanyagot az edénybe tesszük, forróvizet öntünk rá, lefedjük és néhány percig forni hagyjuk a vizet. Pár percnyi állás után a teát leszűrjük.

Áztatással a teát a hőre érzékeny növényi részekből, például csipkebogyóból készítjük. Az áztatás 6-8 óráig tart, amit a szűrés és az újramelegítés követ.

Az üdítő- és gyógyteákat cukorral, cukorpótlóval vagy - és ez a leg-egészségesebb - mézzel édesítjük. A teát azonban mindig csak fogyasztás előtt izesítjük.

A teát reggel éhgyomorra, este lefekvés előtt fogyasztjuk. A megfőzött teát legfeljebb 24 óráig tároljuk.

Apró tételek a komposztban

A kerti termőtalaj javítása és komposztkészítésre mindazok a szerves és szervetlen anyagok felhasználhatók, amelyek a föld fizikai szerkezetét, kémiai tartalmát vagy biológiai állagát kedvezően alakítják. A homokot pl. azért lehet nagyon kötött talajok javítására használni, mert - jóllehet alig van benne tápanyag - fellazítja az agyagtalajt, és megkönnyíti annak megművelhetőségét.

A kifőzött tealevél és a kávézacc is a talaj szerkezetét javítja meg : lazábbá teszi a talajt, és elősegíti felmelegedését, növeli vízkapacitását. A növények számára hasznos tápanyagokat azonban egyik sem tartalmaz.

Kis mennyiségben mindkét anyag használható, leginkább a cserepes növények talajának javítására. A bennük levő csersav miatt az érzékeny és igényes szobanövények talajába csak 10 % arányban keverjük be.

A fűrészpor trágyaként való használata már nagyobb figyelmet kíván. Talajjavításra csak a lombos fák fűrészporát használjuk, mert a tűlevelűek (fenyőfélék) fájában sok a gyanta, amely nem bomlik el a talajban. A lombos fák fűrészporát is keverjük össze más szerves anyagokkal, és az így készített vegyes komposztot használjuk talajjavításra. A nyers fűrészpor kiválóan alkalmas a kert talajának taka-

rására, mert megakadályozza a talaj felszínének kiszáradását és a gyomok elszaporodását.

Többen szeretnék a háztartásban összegyűlő papírhulladékot is komposztálni. Az újságpapír és a színes lapok anyaga erre nem használható a bennük lévő ólom miatt, de a csomagolópapír, a karton és egyéb papírnemű 5-10 % arányban, felaprítva alkotórésze lehet a komposztoknak.

Rózsadugványozás

A nemes rózsabokrokat általában faiskolában szemzik vadrózsa alanyba, és ebből nevelik fel a rózsatövet.

Legkedvesebb rózsafajtáinkat házilag is szaporíthatjuk dugványozással. Ennek az ideje június végén, a fő virágzás időszakának befejeztével kezdődik.

Dugványozásra olyan hajtást válasszunk ki, amelynek a csúcsán már nyílt virág. A hajtás végéből készítsünk 15-20 cm hosszúságú csúcsdugványt olyan módon, hogy az alján 10 cm-es levéltelen hajtásrész legyen. Igen jól gyökeresednek az ún. talpas dugványok, amelyeket úgy készítünk, hogy a vastagabb ágból is maradjon a dugványon egy darabka.

A dugványt tápdús, homokos vagy perlites földbe, cserépbe ültetjük, majd a földet alaposan átmedvesítjük.

A cserepet ajánlatos félárnyékos helyen a kert talajába süllyeszteni, hogy ezzel is biztosítsuk a meggyökeresedéshez szükséges egyenletes hőmérsékletet és talajnedvességet. A hajtásokat befűtött üvegekkel takarjuk le, hogy párologtatásukat mérsékeljük.

5-6 hét múlva megindul a gyökérképződés és utána a hajtásnövekedés. Ekkor már levehetjük az üvegtakarást, de ezután se feledkezzünk meg a dugvány rendszeres öntözéséről, mert akár egyszeri kiszáradás is az elpusztulást okozhatja.

Őszig a dugványok annyira megerősödnek, hogy ki lehet ültetni őket a kertbe, szabad földbe. Persze a szokásos téli takarást fokozott gondossággal kell elvégezni, mert a gyenge gyökerek egyelőre még fagyérzékenyek.

A dugványról nevelt rózsatövek, a mi átlagos teleinket jól viselik.

Egy gyümölcsfán több fajta

A családi ház kertjében és a hétvégi telken a legtöbb termelő helyhiánnyal küszködik: arra törekszik, hogy egész évben ellássa a családot friss vagy tartósításra alkalmas gyümölccsel, de az ehhez szükséges sokféle gyümölcsfa, gyümölcstermő cserje elültetéséhez nem rendelkezik elegendő hellyel. Ilyen esetben nagy segítséget nyújt, ha egy gyümölcsfa több fajtát is terem.

Nagyon előnyös ez a cseresznyefáknál, amelyek hatalmas koronát fejlesztenek, ha csak egy fajtát teremnek, akkor az egy időben érő gyümölcs túlhaladja a család szükségletét. Ha viszont egy fa három-négy különböző időben érő fajtát terem, akkor a szedés ideje is megoszlik, és a termék fogyasztási ideje is meghosszabbodik.

Több fajtát szemezhetünk az alma- és a körtefákba, valamint az őszibarackfákba is. Ezeknél nagyon körültekintő növényvédelmi tervre van szükség, nehogy egy-egy permetezőszer használata után, az élelmezés-egészségügyi várakozási idő kitolódása miatt, az éppen érőfélben lévő gyümölcsöt ne lehessen elfogyasztani !

Imitt-amott már lehet vásárolni a faiskolai lerakatokban olyan gyümölcsfacsemeteket, amelyek többféle fajtát teremnek, de házilag is előállíthatunk ilyen „hobbifákat”. Legegyszerűbb, ha a megvásárolt facsemete vezérhajtásait a nyár folyamán gondosan neveljük, és ezekbe szemezzük be augusztus második felében a kívánt fajtákat. Az így készített alvószemzés akkor eredt meg, ha a szem alatt lévő levélnyélcsonk könnyű érintésre leválik. Ilyenkor a szemzés kötését lazítsuk meg, hogy a hajtás őszig még akadálytalanul vastagodhassék. A szem csak tavasszal fog kihajtani, de gyorsan és erős hajtás fejlődik belőle, amelyet az egyéb oldalhajtásokhoz hasonlóan kell továbbnevelni.

Átszemezni vagy átoltani termő gyümölcsfát is lehet.

Csemegezőlő aggatása

Téli időszakban rangos csemege a felaggatott szőlő. A fürtöket nyersen fogyaszthatjuk, de az ügyes háziasszonyok a bogyókkal ízesíthetik, színesíthetik a süteményeket, a pudingot, a fagylaltot vagy a parfét is.

A szőlő eltartására több helyiség alkalmas, semmint gondolnánk. Azok a zárt helyiségek a legmegfelelőbbek, amelyeknek hőmérséklete télen se csökken fagypont alá, nem ingadozik, és relatív páratartalmuk 80-85 % körül van. Meleg helyen a szőlőbogyók gyorsan fonnyadnak, párás környezetben pedig megpenészesednek.

Felaggatására a nagy fürtű, nagy bogyójú, viszonylag vastagabb héjű, ritka fürtű, késő érő csemegeszőlő fajták alkalmasak. Ilyenek : a fehér és a piros bogyójú Saszla, a Mathiász Jánosné muskotály, a ropogós bogyójú Attila, a nagy bogyójú de későn érő Afuz Ali, a sötétkék bogyójú Hamburgi muskotály, de érdemes felaggatni a jellegzetes zamatú Othello és a Zala gyöngye fürtjeit is.

A szőlőfürtöket teljes érettségben, száraz, napsütésben válasszuk le a tőkéről, a repedt, éretlen, esetleg penészes bogyókat hegyes ollóval vágjuk le. A fürtöket párosával kössük vékony műanyag zsinórra, lehetőleg úgy, hogy felaggatás után fejjel lefelé lógjanak. Ennek az az előnye, hogy a bogyók lazábban függenek, nem érnek össze, tehát kisebb a penészedés, a rothadás veszélye.

Felaggatáskor ügyeljünk arra, hogy a fürtök egymással ne érjenek össze, ezért jobb az egyiket magasabban, a másikat alacsonyabban elhelyezni. Ha az aggatást befejeztük, zárjuk be a helyiséget, és égessünk el benne egy-két kénlapot, mert ezzel megakadályozzuk a bogyókban lévő penészgombacsírák elszaporodását. A kénezést kéthetenként ismételjük meg.

Tarackirtás

A kertek - bátran mondhatom - legkellemetlenebb gyomnövénye a tarack. Az egész országban mindenféle talajon gyakori, egyszikű, mélyen gyökerező növény. A földben fejlődő, vízszintesen haladó, fehéressárga tarackjai átjárják a talajt, s a vetett növény elől minden tápanyagot és nedvességet elszívnak. A földben élő tarackok árszerűen hegyes vége sokszor az élő növényeken, a dália gumóján, a burgonyán és a répán is áthatol. Ha elegendő táplálékot és vizet talál, összefüggő szőnyeget képez.

Ha valaki új telket vesz művelésbe, s azon tarackot talál, akkor mielőtt bármit ültetne, irtsa ki még az „írmagját” is. Minthogy könnyű magját a szél, az állatok és az ember is széthurcolja, számítani kell

arra, hogy a gondosan művelt kertben is megtelepszik : ebben az esetben is nagyon következetesen kell az első növényeket kipusztítani, nehogy elszaporodjanak.

A tarackirtás ősi és jól bevált módszere, hogy felássuk (lehetőleg ásóvillával) a talajt, és a tarackgyökereket kiszedjük, összegyűjtjük és elégetjük. Nem szabad kupacban hagyni, mert újra életre kelnek. A legapróbb gyökérdarabokat is ki kell szedni a földből, mert ahány részre vágjuk őket, annyi új növény fejlődik.

A megtisztított területen ajánlatos egy évig rozst vagy repcét termelni, mert ezek a növények leárnyékolják a talajt és elnyomják a tarack hajtásait.

Eredményesen írthatjuk e gazt a Glialka nevű gyomirtó szerrel. Eből 1000 négyzetméter területre 1 liter vegyszert kell permetezni 30 - 40 liter vízben feloldva. A permetezés után a tarack hajtásai elszáradnak, de a föld alatti részek is elpusztulnak. Minthogy a szer a leveleken keresztül szívódik fel, a leghatásosabb a fiatal hajtások permetezése, de gyakorlati okokból előnyös az őszi kipermetezése. Felszívódásukhoz hat óra szükséges.

*(Dr. Bálint György:
Mesterfogások kezdő és haladó kertészkedők számára című könyvéből.
Mezőgazdasági Kiadó, Bp. 1989.)*

Az ízesítés iskolája

Világszerte divat a főzőcskézés és mind több férfi hódol a konyhakultusznak. Azzal pedig, hogy a nadrágosok betették a lábukat a családi konyhába, kitört a fűszerezési láz. A nemzetközi kereskedelemben, az ötvenes évekhez képest háromszorosára nőtt a fűszerfélék, ízesítők export-importja.

Idehaza is gyűlnek a polcokon a fűszertartók. Újra használatba kerülnek régen kéznél volt, aztán átmenetileg elfedett hazai és a világ túloldaláról beszerzett fűszerek.

A kiskertek ágyásaiban, de még az ablakokban álló cserepekben, műanyag tartókban is ott nevelődik a tárkony, rozmaring, a petrezselyem, jóllehet ültetője nincs is tisztában vele, hogyan és mibe, de főleg mennyit tegyen ezekből az illatos növényekből.

Mára elérkezett a fűszerek újabb fénykora. Ez azonban még nem jelenti, hogy az ízesítés művészete is fénykorát éli. Sokan, fűszergyűjteményük bővületében, ötletszerűen rakják az ételbe a különféle őrleteket.

Az ízesítés művészi fokára nem lehet egyből felugrani. A vaktában való fűszerezés véletlenül lehet sikeres. Azonban megnyugtató, megbízható eredményt csak óvatos ízadagolással, a különböző fűszerek hajtóerejének gyakorlati megismerésével, kitapasztalásával, a saját és kosztosok gusztusához igazodva lehet elérni.

Mindezek után nézzük, hogy melyik fűszernek mi a jellegzetessége, mibe kívánczik, mire kell vigyázni és milyen élettani hatása van.

Ánizs:

Az íze köménymagra emlékeztet, de annál erősebb ízű, édesen aromás. Elsősorban édességek ízesítéséhez használatos, de parányi belőle dúsítja a vadas ételek, mártások zamatát. Étvágygerjesztő, emésztést serkentő, szélhajtó hatása van.

Babérlevél:

Fanyarkesernyés ízű. Alkalmas a burgonya, a káposztafélék, savanyú tojás, pikáns szósztok ízesítésére, általában savanykás ételekbe, savanyúságok eltevéséhez. Fél vagy egész levél a párolódó hús mel-

lett, összetettebbé teszi annak zamatát. Mivel kesernyés, csínján kell bánni az adagolásával. A gyomorpanaszokkal kínlódóknak ártalmára lehet.

Bazsalikom:

A szegfűszegre emlékeztető, fanyar illatú, de keserű anyagot is tartalmazó növény. Jól társul a zsálya és a rozmaring zamatával és a babérlevélhez hasonlóan ugyancsak a pikáns, savanykás ételek, főzelékek, szószerű ízesítője, de salátalében is érvényesül. Teája gyomorerősítő, felfúvódást szüntető, vizelethajtó, idegnyugtató hatású. Magja főzetéből üdítő, húsító ital készülhet lázas betegeknek.

Boróka:

Kesernyés, áthatóan csípős ízű fűszer. A páclék, fűszerkeverékek adaléka. Nagyon kis adagban dúsítja a saláták, savanyúkáposztás ételek, vadasok, vadpástétomok zamatát. Élettani hatása vízajtó, szélajtó, vese és epekő-oldó. Pálinkát is főznek belőle. Ezek boro-vicska és gin néven ismeretesek.

Bors:

Fekete változata csípősebb, a fehér enyhébb. Szinte nincs olyan étel, amelybe egyik vagy másik változatából több-kevesebb ne kíváncsozna. Vannak ételek, amelyeknek a feketebors adja meg a karakterét. Ilyen pl. a borsostokány. Élettanilag inkább ártalmas, semmint hasznos a hatása. Izgatja az epét, a beleket, a végbelet is, így diétás étrendben a pótlóját a borsikafüvet ajánlatos használni.

Borsikafű:

Íze a borsra emlékeztet, de több benne a keserű anyag. Emiatt csak módjával szabad használni, méghozzá úgy, hogy ne főjön az étellel együtt, hanem csak befejezéskor keverjük hozzá, majd kanalazzuk ki belőle. Diétás fűszer. Görcsoldó, felfúvódást gátló, bélféregűző hatása van.

Borsmenta:

Erősen mentolos ízű. Kakukkfűvel, majorannával társítva leginkább a szárnyasok töltelékébe való, de kevés belőle a gyü-

mölcssalátáknak is sajátos aromát ad. Jó hatással van az emésztési, menstruációs zavarokra. Teának megfőzve gyógyítja az epehólyaggyulladást is.

Cayenni bors:

Vörös, mint a paprika, sok helyen ahelyett használják, de sokkal erősebb. Maróan csípős ízű. Ezt a tulajdonságát úgy őrzi meg, ha fénytől óvva, jól záródó sötét üvegben vagy fémdobozban tartják. Csípős szószokhoz, mártásokhoz használható, de nagyon óvatosan kell adagolni. Egyébként a cayenni bors az alapanyaga a "chili"-keveréknek. Élettani hatása a borsnál is nagyobb mértékben izgató.

Citrom:

Levének íze közismerten savanyú, de az ecetnél kevésbé éles. Ezért minden olyan ételbe citromlé kívánczik, amely csak pikáns, de nem erősen savanyú. Héja az édességek egyik legfinomabb zamata-dója. Ha a gyümölcs jól megmosott, megtörölt héját vékonyan lehámozzuk, megszárítjuk, majd megőrölve üvegbe gyűjtjük, akkor a többi fűszerhez hasonlóan mindig kéznél lehet. A citromlének magas C-vitamin tartalma van, de minél tovább éri a levegő, ez annál inkább lecsökken. A fél citromot, a szétvágás után azonnal lapjára borítva kell eltenni.

Édeskömény:

Íze annyira hasonlít az ánizséra, hogy azzal akár összetéveszthető. Átható illatú édeskés fűszer. Lényegében az ánizzsal azonosan használható. Serkenti az emésztést, szélhajtó, görcsoldó, no nem maga a magja, hanem annak kifőtt leve.

Fahéj:

Darabban és őrölte is kapható. Nagyanyáink, német nevét torzítva címetnek modták. Édeskés, egyben kicsit csípősen fanyar ízű. Védni kell az idegen szagoktól, és az "ő" szagától is az egyéb élelmiszereket. őrölte: mézes süteményekbe, almatöltelekű édességekbe, házi tésztákba, édes tejes ételekbe kívánczik. Darabosan pedig körmönyi a gyümölcslevesekbe, kompótokba, forralt borba, mártásokba. Serkenti az emésztést, javítja az étvágyat, erősíti a gyomort.

Fekete üröm:

Beillik a majoránna pótszerének is, bár annál kesernyésebb. Miután élettanilag szerepe van a zsírok semlegesítésében, könnyebb emésztésben, ezért beillik diétás fűszernek is. Jó tulajdonságai folytán káposztás vagy gombás ételeket érdemes vele ízesíteni.

Fokhagyma:

(Nyersen, szárítva, és tubusban is kapható.) Áthatóan kénes ízét, illatát talán nem is kell ismertetni. Egészen árnyalt adagokban szinte minden étel ízét "megbolondítja". Érelmeszesedés, vérnyomáscsökkentő, vértisztító, epe- és májserkentő, vérképző hatását igazolták a tudományos kutatások is. Sokan vannak, akik az ízét ugyan kedvelik, de szagát nem. Ezt kerülendő, ha hámozott, egészben hagyott gerezdekben kerül az ételbe, akkor csak ízesít, de nem szaglik. A szájban megtapadó foghagyma szagot legjobban pörköltkávé szét-rágásával lehet eltüntetni. A tubusos fokhagymakrém íze teljes értékű, de nem hagyszagot.

Gyömbér

Fanyar-kesernyés, meglehetősen erős illatú gyökér. Kis mértékben használva nem kel önálló életre, jól társul más fűszerekkel. Körömnyi a húslevesbe, bab, burgonya, gombalevesekbe dúsítja a zamatot. Főzete éhgyomorra jól tesz az emésztőszerveknek.

Izsóp

Kámforos illatú, kesernyés ízű. Különböző saláták levét zamatosítja és nagyon jó a páclevekbe. Idehaza elsősorban gyógyfűként ismerik, mint köhögéscsillapító, asztmás-hurutos inger nyugtatója, izmádáscsökkentő.

Kakukkfű

Íze, illata erősen kámforos. (Vágott és morzsolt állapotban kapható) A majorannával, rozmaringgal, babérlevéllel szerecsendióval és zsályával jól harmonizál, együtt használva nagyon kellemes zama-

tot ad, de csínján kell vele bánni, átható illatánál fogva könnyen válik uralkodóvá, megváltoztatva az étel eredeti, sajátos ízét. A levelek közül a babba, borsóba, paradicsomba, káposztába, és ugyanezekbe a főzelékekbe való. Kívánczik a marha-, birkasülthöz, vadasételekbe, töltöttkáposztába, véres és májas hurkába, vörösbors mártásba a diétára kényszerülteknek sem árt.

Kapor

(zölden, szárítva, por alakban és tubusos majonézbe keverve kapható) áthatóan nehéz, fanyar kámforos ízű és illatú. Önálló életű fűszer, alkalmas az étel uralására. (kaporszósz, kapros túrós lepény) Zamatos adaléka a télire eltett savanyúságoknak. Keveset használva belőle hozzájárul sajtételek, főzelékek ízesítéséhez. A forró zsíradékban íze felfokozódik. Teája kitűnő ellenszere a felfúvódásnak, az álmatlanságnak, az emésztési zavaroknak is.

Kapribogyó

Fanyar, kesernyés, enyhén csípős ízű. Sós ecetben tartósítva, fiolákban árulják. Pikáns mártásokba, savanykás szószos húsételekbe, kőrözttekbe aprítva pikáns ízt ad. Jó hatással van a gyomornedvekre.

Koriander

Enyhén kesernyés, friss fűszer zamata van. Elsősorban savanyúságok eltevéséhez érdemes használni. Emellett egy-egy szem a húspácba, káposztába, savanyított halba közrejátszik az ízösszhatásba. Önállóan kevés a gyógyhatása, de a szélhajtó, emésztést javító tea-keverékhez felhasználják.

Kökény

(Örölve és szemes köményként kapható.) Majdhogynem erőszakosan átható, más fűszerre nem emlékeztető ízű mag. A pékárúk ízesítésén kívül - különösen örölve - különleges zamatot ad a párolt káposztának, egybesültnek, vagdalthúsoknak. Finom a kőrözöttben, salátákban és meghatározó ízt ad a zsíradékban kipattogatva a rántottlevesnek. Más fűszerek ízét elnyomja.

Néhány szemet főzővízbe dobva erősíti a zamatát a céklának, székelygulyásnak, bográcsgulyásnak, kelkáposztafőzeléknek. Megfér a fokhagymával. Kifőtt, leszűrt leve szélhajtó, gyomorerősítő, felfúvódást szüntető hatású.

Lestyán

Íze a zellerére emlékeztet, de áthatóbb az illata. Ezért csínján kell bánni vele. Fanyarsága folytán az enyhén savanykás ételekbe kívánkozik. A pikáns mártásokba legjobb közvetlenül a fogyasztás előtt belekeverni. Aki a majoránna ízét nem kedveli, az a lestyánt használhatja a kacsza vagy más szárnyas hasüregének bedörzsölésére. Teája vizeletelhajtó, emésztést segítő hatású.

Majoránna

Kesernyésen erős, átható ízű, más zamatok fölébe kerekedő fűszer. A főzelékek közül a burgonyába, babba, húsételeknél a belsőségekbe (máj, májgombóc, tüdő) vadszárnyasokhoz, pástétomokhoz, vagdalthúsba való. Jó ízt ad a különböző töltelékeknek és alkalmas minden olyan hús bedörzsölésére, amelynek mellékíze van. A többi fűszer ízét elnyomja. Ugyan erősítő és nyugtató hatású, de a vérnyomást megemeli, amiért is vigyázni kell vele.

Metélőhagyma

(snidling) Hagyma ízű, annak csípőssége nélkül. Csak nyersen, zölden érdemes felhasználni. Főzve, pirítva ízét veszti. Felaprítva úgyszólván minden ételt érdemes vele megszórni, mert üde zamatán kívül látványosabbá is teszi az ételt. Étvágygerjesztő, kímélő ízadó.

Mustár

(Magként, tubusban, tégelyben, üvegben csípős és szelid változatban kapható) Íze savanykásan csípős. Mint mag a télre eltett savanyúságok és a páccal savanyított hús-halfélék pikáns zamatának járuléka. Tubusos-tégelyes pépként a mag őrletét keverik össze ecettel, borssal, szegfűszeggel, tárkonnyal, sóval, vízzel. A mustár - attól függően, hogy az ételbe mennyit tesznek belőle - mindig savanyító hatású, de mert többféle fűszert is tartalmaz, nemcsak sava-

nyít, zamatot is ad. A fehér mustármag kúraként fogyasztva a tapasztalatok szerint hatásos ellenszere a magas vérnyomásnak, érelmeszesedésnek, anyagcsere-zavaroknak. A mustármag-kúrárt csakis orvosi javaslatra és pontos előírások szerint szabad folytatni.

Narancshéj

A narancs sárga héja (keserű fehér bélése nélkül) tele van illóolajokkal. Ezek kiválóan alkalmasak különféle édességek ízesítésére. A narancshéj szárítása, őrlése, tárolása pontosan úgy történik, mint a citromé. Am, míg a citromhéj frissen is rendelkezésre áll egész évben, a narancshéjat már idényjellege folytán is érdemes házilag tartósítani.

Paprika

Hétféle megnevezése más-más erősséget, őrleést, zamatot jelez. A különleges: élénkpiros, kellemes fűszeres illatú, legfinomabb (púderes) őrlésű, alig csípős. Csípősségmentes: világospiros, alig csípős, szemcsés őrlet. Az édesnemes: sötétebb árnyalatú, kissé csípős, szemcsés őrlésű. Félédes: az édesnemesnél világosabb, tompább színű, kellemesen csípős, közepes őrlésű. A rózsza: piros, eléggé csípős, őrlese szemcsés. Az erős: színe a sárgától a barnáspirosig változó, erősen csípős, durvább őrlésű. A fűszerre őrölt paprika C-vitamin tartalma, mire tasakokba kerül a nullával egyenlő. Zamat és színezőanyaga viszont a hazai konyhában szinte pótolhatlan és nélkülözhetetlen. Zsírban oldódik, de pirítani nem szabad, mert nemcsak színét veszti, hanem meg is keseredik. Túladagolva elronthatja az ételt.

Petrezselyem

Íze közismert, de az már kevésbé tudott, hogy levélkéi minél sötétebb zöldek, annál több bennük a zamatanyag. Frissen és szárított állapotban használjuk. Ételbe belefőzve elveszíti vitamintartalmát. A szárított petrezselyem már amúgy is csak ízesítő. Ennek zamatanyagát a pára hozza ki. Mindennek kellemes ízt ad: egyéb fűszerekkel jól megfér. Ezért különböző fűszerkeverékeknek is alkotóeleme. Zöldje, gyökere gyomorerősítő, vetetisztító.

Rozmaring

Enyhén kámforos illatú, kesernyés ízű. A saját nevelésű rozmarin-got ágasan szárítják, kereskedelmi forgalomba morzsolt állapotban kerül. Zamata ellensúlyozza a kövér húsok laktató voltát. Emellett alkalmas a különféle töltelékek, gombás ételek, pácok, vadhúsok fű-szerezésére. Átható aromája miatt takarékosan kell bánni az adago-lásával. Alkalmas rá, hogy ecetet illatosítson, ha azzal leöntik, elzár-va benne tartják. Forrázata ideg és gyomorerősítő, görcs-csillapító.

Sáfrány

Enyhén illatos, kesernyés ízű növény. A virág bibéjének vörösesbar-na színe könnyen oldódó. Nem annyira zamata, mint színező tulaj-donsága miatt használatos. A drága import sáfrányt jól helyettesíti a hazai.

Szegfűbors

Íze csípős, mint a borsé, illata a fahéj és a szegfűszeg keveréke. (egészben és őrölt állapotban árusítják) Lényegében borsként lehet használni, csak sokkal óvatosabban kell adagolni, mert a többi fű-szert maga alá gyűri. Pácok, szószok határozott ízű vadhúsok ízesí-tésében lehet szerepe. A fekete borsnál kevésbé izgató hatású, ezért könnyebb diétánál nem kell teljesen kiküszöbölni.

Szegfűszeg

Az Afrikában honos, többemeletes fa ki nem nyílt bimbója a fűsze-rek közül a legtöbb illatanyagot tartalmazza. Kesernyésen égető ízű, erőszakosan uralomra törő fűszer. Belőle 3-4 szem íze már érződik, de még nem nyom el más zamatot. Babérlevéllel, vöröshagymával jó ízt ad a savanyúkáposztának, belőle 2 szem a vöröshagymába szúrva dúsítja a levesek zamatát. Mézes tésztákba, sütemények töl-telékébe 3-4 szemet megtörve ajánlatos használni. Almakompótbá egészben és utóbb a léből kivéve adhat különleges zamatot. A for-ralt bornak a szegfűszeg adja meg a karakterét. Görcsoldó, fogfájást csillapító hatású.

Szerecsendió

(Régi szakácskönyvekben muskátdió) Egészben alig érződik erős illata és jellegzetes íze. Felvágva, reszelve megtörve mintha kiszabaddították volna, épp ezért kóstolgatva ajánlatos a reszeléket az ételbe keverni. Különösen jó ízt ad a burgonyás krockettnak, sült hálnak, gombás, tojásos vagdaléknak, húsgombócnak. Pikáns ízűvé teszi a burgonya vagy zellersalátát. Keveset használva belőle szerepet kaphat a kímélő étrendben is. Jó hatással van az emésztési zavarokra, gyomorsav-túltengésre.

Szurokfű

(vágva vagy morzsolva kapható) Íze olyan, mintha a majoránna és kakukkfű keresztezéséből keletkezett volna, így a majoránna pótlására is alkalmas. Kesernyész íze van. Alkalmas jellegtelen levesek, főzelékfélék (patisszon, zukkini, burgonya), káposzta ízesítésére. Teája étvágygerjesztő, idegnyugtató és köhögéscsillapító.

Tárkony

(régebbi szakácskönyvekben esztragon) Májusban, júniusban a piacokon zölden, egész évben szárítottan kapható. Íze fanyaran csípős, átható. Ennélfogva alkalmas rá, hogy egyes ételek ízét, az ecetét, mustárét meghatározza. Legfőképp a savanykás ételekbe kíváncsodik, de mert erőszakosan érvényesül, csínján kell bánni vele. Jó hatással van az anyagcserére, fokozza az étvágyat.

Torma

(eredeti gyökérként és reszelve, megecetezve árusítják) Fehér és sima héjú változata édeskes, a szürke, érdes héjú erősen csípős. Maró csípősségét melegítéssel lehet csökkenteni, de nem vízben főzve, hanem reszelve, szárazon, lábasban. Levegőn gyorsan oxidálódik, azaz megbarnul. Felhasználható önállóan mártásnak, szelidíthető tejszínnel, citromlével, almával. Ízesítés nélkül, szárazon reszelve főtt kolbász, főtt sonka mellé való. Hámozva, szeletelve a téli savanyúságok páclevének ad enyhén csípős, kellemes zamatot.

Turbolya

Szaga édeskés, íze az ánizsra emlékeztet. Némileg keserűbb. Tyúk- és bányásült ízesítéséhez használatos, tavaszi zsenge hajtásából saláta készíthető. Teája vese-hólyagtisztító hatású.

Vanília

Jellegzetes illatú és ízű növény. Magas nedvtartalmát érdemes megővni a kiszáradástól, de a nedvességtől is, mert könnyen dohosodik. Vízhatlan csomagjának felbontása után célszerű porcukor között, jól zárható üvegben tartani. Lényegében minden édességhez, tésztákhoz, süteményekhez felhasználható abba belefőzve, illetve szemcsésre aprítottna a nyersanyagba keverve. A vaníliás cukor vanilin-nal, mesterséges vaníliaaromával készül. Hatását tekintve ártalmatlan fűszer, de a vele készült tej, tojás tartalmú krémfélék gyorsan romlanak, hamar a szalmonellák táptalajává válnak.

Zeller

(kapható friss gumóként, tubusban pépesítve, sóként) Édeskésen fanyar ízű, illata átható. Fűszerként könnyen elnyom más ízeket, ezért inkább csak járulékként szabad használni. Jó kiegészítője a petrezselyemnek. A savanykás pikáns, levesek, főzelékek zamatát gazdagítja. Jól társul az almával, összereszelve vele kellemes saláta. A vesebetegeknek nem ajánlott. Eddig nem igazolódott a zellerrel kapcsolatos feltevés, hogy ingerlő hatással volna a nemi hormonokra.

Zsálya

Íze kesernyésen zamatos. Levele felvágva, használatra készen kerül forgalomba. Kesernyéssége miatt inkább kevesebbet adagoljunk belőle a zsíros húskételekhez: kacsához, libához, vadhúsokhoz, húsok töltelékéhez. Rozmaringgal párosítva felerősítik egymás aromáját. Forrázata kitűnő szere a torok- és szájbetegségeknek, hatásos öblítő.

*Összeállította.
Monostori Éva
s Ságújfalusi Kalendárium alapján*

Képek a századelőből

Körösi Istvánné, Tomozi Margit

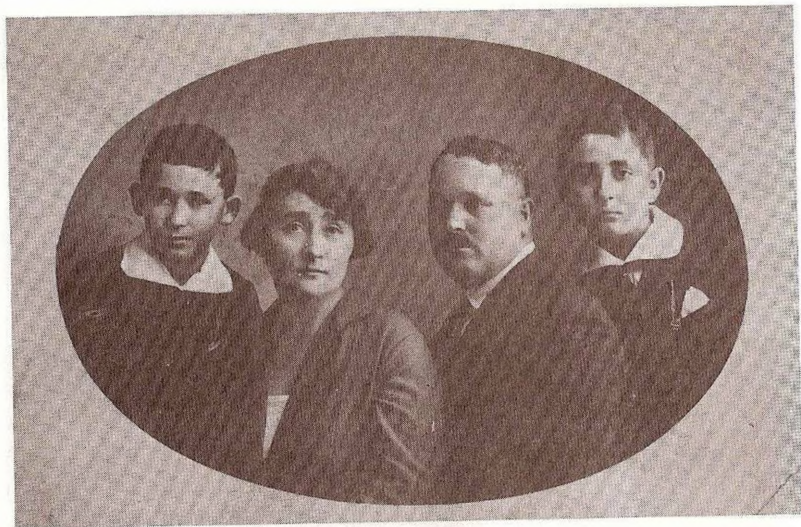

Váradi Margit esküvője, aki településünk legidősebb lakója

A Harsányi család

A TARTALOMJEGYZÉK

Beköszöntő	3
Komárom története dióhéjban	4
Koppánmonostor	7
A római mérőöldkő	11
A Monostori erőd	12
A Nepomuki Szent János szobor	14
Természeti adottságok, növény- és állatvilág	16
Vendégváró 98-99.	19
Koppánymonostor intézményei	21
A Dózsa György Általános iskola	22
Az óvoda története	27
Az Ifjúsági tábor	30
A Tornynos villa	32
May Lászlóra emlékezik Sándor Gyuláné	32
Civil szerveződések	37
Nemcsák Károly sárga lapja	38
ÉLETTÉR Közösség és településfejlesztő egyesület	40
A TESZ Egyesület	42
KOSZA sztor	43
Közösség és településfejlesztés Koppánymonostoron	45
Beszélgetés Tóth Imrével	53
Beszélgetés Sándor Gyulával	59
Közérdekű tudnivalók	65
1999. évi naptár - horoszkóp	79
Bálint gazda tanácsai	102
Az ízesítés iskolája	110
Képek a századelőről	121

